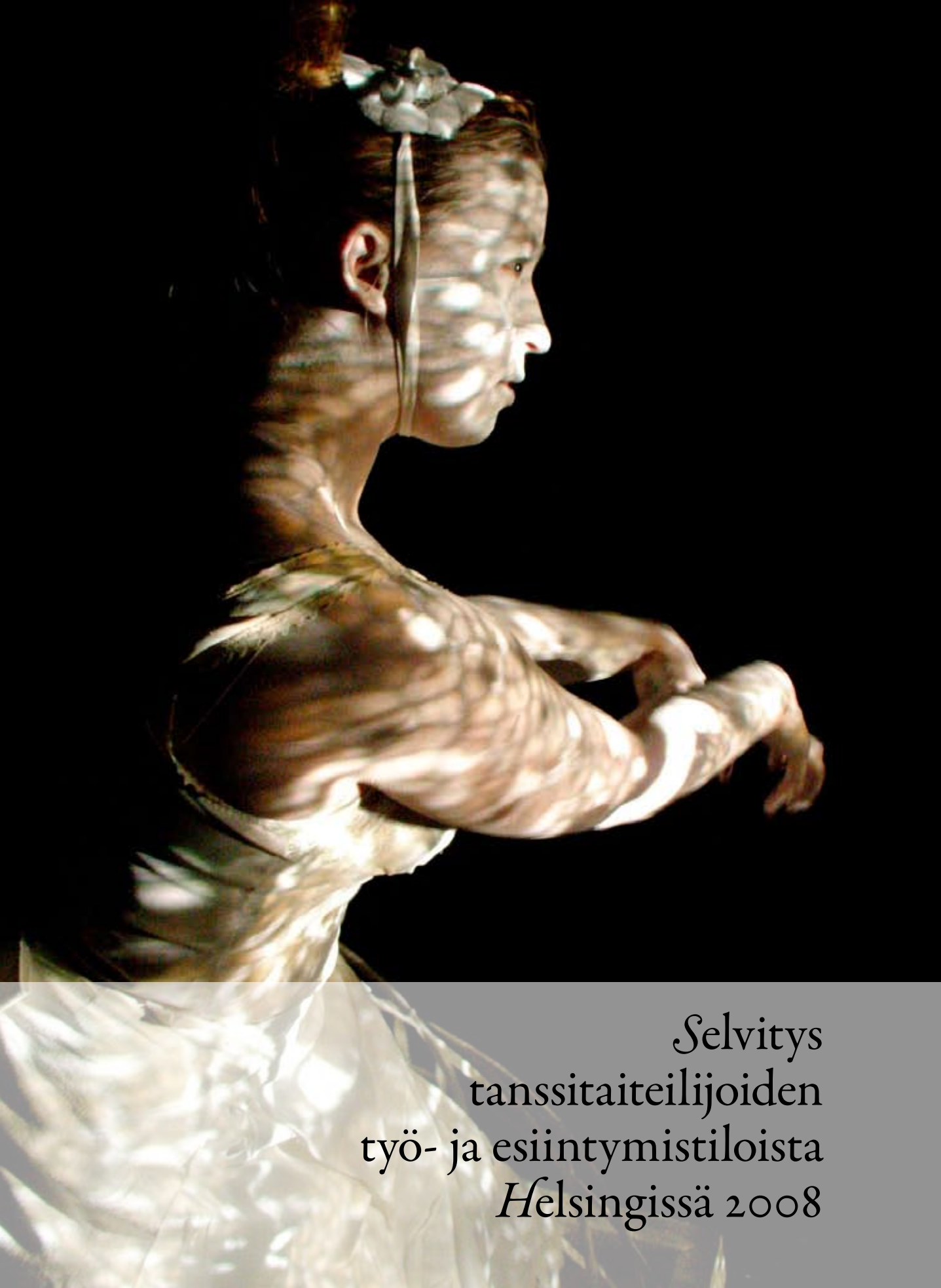

Selvitys
tanssitaiteilijoiden
työ- ja esiintymistiloista
Helsingissä 2008

Julkaisija:

Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus

Toimituskunta:

Marianna Kajantie

Sanna Rekola

Ari Tenhula

Tuomas Hakala

Mikael Aaltonen

Raija Stormbom-Mäkinen

Irmeli Niemi

Anu Kilpi (toim.)

Ulkoasu, taitto ja kansi:

Pekka Kaikkonen

Kansikuva:

Taika Ilola: *Butoperformanssi 1*

Verkkolehti Liikekieli.comin Vuoden tanssikuva 2008 -kilpailun voittaja

Painopaikka:

Lasipalatsi, 2008

Selvitys
tanssitaiteilijoiden
työ- ja esiintymistiloista
Helsingissä
2008

SISÄLLYSLUETTELO

1. Työryhmän asettaminen 5

2. Tanssitaiteen vakiintuminen osaksi kulttuurikenttää 7

2.1. Hankkeita tanssin tilatarpeiden edistämiseksi 8

3. Tanssitaiteen nykytilanteen kuvaus 11

3.1. Tanssi taiteenlajina 11

3.2. Tanssin toimijat ja rahoitus 12

3.3. Tanssitaiteilijoiden työllistyminen 15

3.4. Tilastollinen katsaus 15

3.4.1. Esitys- ja katsojamäärät 16

3.4.2. Harrastajat ja opiskelijat 16

4. Tanssifestivaalit 19

5. Kansainvälinen toiminta 23

5.1. Tanssin vienti ja kansainvälinen toiminta 23

5.2. Eurooppalaisia tanssitaloja 24

6. Katsaus olemassa oleviin esiintymis- ja harjoitustiloihin 29

7. Kysely: tarpeet ja toiveet 33

7.1. Tanssiryhmät 33

7.2. Festivaalit 33

7.3. Tanssikoulut ja ammattioppilaitokset 34

7.4. Tanssikentän visioita 34

8. Tilakartoitus ja katsaus eri vaihtoehtojen mahdollisuuksiin 39

8.1. Jätkäsaaren ”bunkkeri” 40

8.2. Taivallahden kasarmi 42

8.3. Pasilan konepaja-alue 44

8.4. Keski-Pasila 46

8.5. Suvilahti 49

8.6. Tilaohjelma 50

8.7. Yhteenveto 51

9. Johtopäätökset 53

10. Ehdotukset 55

Slutsatser 57

Förslag 59

Lähteet (kirjallisuus, artikkelit, Internet-sivut, suulliset haastattelut, aineistot) 60

Liitteet 65

Kuvat 71

1. Työryhmän asettaminen

Kaupunginvaltuustolle tehtiin aloite tanssitaiteen kehittämistä Päivi Lipposen ja muiden valtuutettujen taholta (28.3.2007). Siinä todettiin: ”Helsingissä on huomioitu hyvin taidemuodot, kuten musiikki, taide, kuvataiteet ja kirjallisuus. Se on hyvä asia. Nämä taidemuodot ovat kaikille ihmisille tuttuja ja niistä saadaan yleisivistys jo perusopetuksessa. Uutena alana tanssitaide on jäänyt marginaaliin. Taiteessa pätee sama kuin kaikilla muillakin aloilla. Pelkkä säilyminen ei turvaa kehitystä. Taiteelle tällainen politiikka on erityisen tuhoisaa. Me valtuutetut kysymme, miten kaupunginhallitus aikoo kehittää tanssitaiteen taidemuotoa pääkaupungissa?”

”Tanssitaiteen tilanteen korjaamiseksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta esitti, että kaupunginhallitus nimittäisi työryhmän laatimaan selvityksen asiasta. Työryhmän jäseniksi tuli kutsua myös edustajat tanssitaiteen organisaatioista.” Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta esityksen mukaisen lausunnon 13.6.2007.

”Kaupunginhallitus totesi mietinnössään 3.9.2007, että tanssitaiteen toimintaedellytysten kehittäminen on laaja ja monitahoinen hanke, jossa tilakysymys nousee keskeisesti esille. Sivistys- ja henkilöstötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja

kehotti Kulttuuriasiainkeskusta selvittämään syksyn 2007 kuluessa tarkemmin lautakunnan lausunnossa ehdotetun työryhmän perustamista, sen mahdollista kokoonpanoa ja toimeksiantoa. Tämän selvitysjakson aikana kulttuuriasiainkeskukseen tuli ottaa yhteyttä myös valtion ja muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien edustajiin.” (Kklk, 21.11.2007 / esityslista ja päätös)

Lautakunta pyysi kulttuuriasiainkeskusta perustamaan työryhmän, joka laatii ”ehdotuksen tanssitaiteen kehittämistä ja sopivista tanssitaiteilijoiden työ - ja esiintymistiloista.”

Työryhmän puheenjohtajana toimi kulttuuripoliittisen osaston osastopäällikkö Marianna Kajantie Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskuksesta. Tanssitaiteen edustajia olivat toiminnanjohtaja Sanna Rekola Tanssin Tiedotuskeskuksesta, URB-festivaalin taiteellinen johtaja Mikael Aaltonen sekä tanssitaiteen vt. professori Ari Tenhula Teatterikorkeakoulusta. Pysyvinä asiantuntijoina olivat arkkitehti Tuomas Hakala kaupunkisuunnitteluvirastosta, tilatarkastaja Raija Mäkinen-Stormbom Tilakeskuksesta, erityissuunnittelija Irmeli Niemi kulttuuriasiainkeskuksesta sekä sihteerinä Anu Kilpi, kulttuurituottaja kulttuuriasiainkeskuksesta.

KUVA: SAKARI REITAMO – RISTIRIITA

2. Tanssitaiteen vakiintuminen osaksi kulttuurikenttää

Tanssitaiteen alan nousu muiden taiteiden rinnalle on tapahtunut vasta viime vuosikymmeninä. Tämä koskee sekä toiminnan laajuutta että laatua, samoin kuin toimijoiden määrää, organisaatioita ja instituutioita. Edelleen toimijoita on vähän ja ne ovat suhteellisen pieniä. Verrattuna esimerkiksi muihin esittäviin taiteisiin tai kuvataiteeseen, tanssitaiteella ei ole vastaavia esitystoimintaan keskittyviä organisaatioita tai tiloja.

Tanssialan järjestöt pitivät 1979 seminaarin, jossa keskusteltiin tanssitoiminnan kehittämisestä. Seminaarin seurauksena perustettiin eri tanssialojen yhteistyöelin, Suomen Tanssialan Neuvosto, johon liittyi jäseniksi kahdeksan tanssialan järjestöä: Finlands Svenska Folkdansring, Suomalaisen Kansantanssin Ystävät, Suomen Nuorison Liitto, Suomen Tanssiopettajain Liitto, Suomen Tanssipedagogien Yhdistys, Suomen Tanssitaitelijain Liitto sekä Tanssiurheilun Keskusliitto. Suomen Tanssialan Neuvosto kokoontui ensimmäistä kertaa tässä kokoonpanossa 20.2.1980.

Neuvoston tehtävänä oli tanssitoiminnan edistäminen jäsenjärjestöjensä kautta sekä ”seurata viranomaisten avustuspolitiikkaa ja pyrkiä vaikuttamaan siihen, että tanssiala otettaisiin oikeudenmukaisesti huomioon avustusten jaossa sekä valvoa maassa alan yleisiä etuja.”

Neuvosto ajoi tanssille parempia esiintymisiä harjoitustiloja sekä vaikutti voimakkaasti siihen, että valtion tanssitaidetoimikunta perustettiin vuonna 1983. Neuvostossa kehitettiin myös 1980-luvulla tanssin koulutuspakettia kouluille sekä järjestettiin seminaareja erilaisista aiheista.

Tanssia tehtiin tunnetuksi myös organisoimalla Kansainvälisen tanssin päivän ohjelmaa. Vuonna 1981 ryhdyttiin julkaisemaan Tanssi-lehteä.

Tanssin tiedotuskeskustoiminnan käynnistäminen oli alusta pitäen neuvoston suunnitelmassa. Tiedotuskeskustoiminta alkoi vuonna 1985, kun neuvostolle palkattiin puolipäiväinen toiminnanjohtaja sekä osa-aikainen sihteeri.

Vuonna 1986 Suomen Tanssialan Neuvosto vietiin yhdistysrekisteriin nimellä Suomen Tanssialan Keskusliitto. Yhdistys sai kokopäivätoimisen toiminnanjohtajan ja kansainvälisten yhteyksien solmiminen alkoi. Tiedotustoiminta koettiin yhä tärkeämmäksi, ja Keskusliiton nimi muutettiin vuonna 1994 virallisesti Tanssin Tiedotuskeskukseksi.

Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitos perustettiin vuonna 1983. Helsingin kaupungin Kulttuuriasiakeskus ryhtyi tukemaan vuodesta 1982 harjoitustiloja ja instituutioiden ulkopuolella tapahtuvaa tanssitaiteen toimintaa produktioavustuksilla. 1980-luvulla Helsingissä toimi jo useita tanssiryhmiä. 70-luvulla toimintansa aloittaneen Tanssiteatteri Raatikon lisäksi toi-

mintansa olivat aloittaneet tanssiteatterit Hurja-ruuth ja Rollo.

Zodiak Presents ry perustettiin vuonna 1986. Kymmenen vuotta myöhemmin nimi muuttui Zodiak – Uuden tanssin keskuksesi. Tuotanto-keskuksena toimiva Zodiak otettiin valtion teatteri- ja orkesterilain mukaisen valtiontuen piiriin vuonna 1997. Kuitenkin vasta vuonna 1996 se sai oman vakituisen esitystilan Kaapelitehtaalta. Se oli Helsingissä ensimmäinen kokonaan tanssitaiteelle omistettu näyttämö. Vuodesta 2004 lähtien Zodiak on toiminut tanssin aluekeskuksena ja saa osan rahoituksesta valtiolta (liite 3).

1980-luvun puolivälissä perustettiin ensimmäinen helsinkiläinen tanssifestivaali Liikkeellä marraskuussa, joka on siitä lähtien esittänyt ohjelmistossaan sekä kotimaista että ulkomaista nykytanssia.

Seitsemän tanssitaiteen alan toimijaa lähetti kulttuuri- ja kirjastolautakunnalle 2007 kirjeen, jossa todettiin, että ”nykyinen tilanne ei vastaa enää kasvaneen ja kehittyneen tanssitaiteen tarpeita. Vahvasti kehittyvä suomalainen tanssi tarvitsee Helsinkiin asianmukaiset, ammattimaisen esitys- ja harjoitustoiminnan kriteerit täyttävät toimitilat tanssin ammattiryhmien harjoittelua esitystoimintaan, koti- ja ulkomaisten esitysten vastaanottoon, festivaalien järjestämiseen, esitysteknologian laboratoriksi sekä harrastustoiminnan, yleisötyön, yhteisötanssin ja muiden tanssipalvelujen järjestämiseen. Asianmukaisten tilojen puute estää tanssin taiteenalan kehitystä sekä tanssitaiteilijoiden heikon työllisyystilanteen parantamista” (1.6.2007).

2.1. Hankkeita tanssin tilatarpeiden ratkaisemiseksi

Ajatus tanssille omistetusta talosta on elänyt vuosikymmeniä. Tanssille soveltuvan esitys- ja harjoitustilan saaminen Helsinkiin oli Suomen tanssitaiteilijain liiton toiveissa jo liiton perustamisvuonna 1937. Myös valtion tanssitaide-toimikuntien 25-vuo-

tisen historian aikana tilakysymykset ovat olleet jatkuvasti esillä. Pääosin tanssikentän ammattilaisten taholta esitetyt visiot ovat vaihdelleet monitoimitalosta 2000-luvun sosiaaliseen unelmaan. Kaikissa on keskitytty ensisijassa tanssitaiteen tilanpuutteen ratkaisemiseen sekä myöhemmin myös työllisyys-, sisältö-, vienti- ja yhteisökysymyksiin.

STTL ry:n toimesta laaditussa ja Kulttuuri-rahastaon tuella tehdyssä Tanssin talo -ideasuunnitelmassa (30.8.1998) käsiteltiin Helsingin Alppiharjun konepaja-alueen Alkki-rakennuksen soveltuvuutta tanssin taloksi. Myönteisesti hankkeeseen suhtautuivat mm. valtion tanssitaide-toimikunta, Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitos, Kansallisbaletin tanssijat ry ja Museovirasto. Suunnitelmassa painotettiin pysyvien työ- ja esitystilojen ohella alueen historiallisia, rakennustaiteellisia ja ympäristöarvoja. Henkilöstö-, kiinteistö- ja tuotantokulut suunniteltiin katettavan valtion ja kaupungin avustuksilla ja muilla tukitoimenpiteillä. Rakennukseen suunniteltiin kolmea harjoitussalia, isoa teatteritilaa, kahvila- ja sosiaalituloja, työpajoja sekä tuotanto- ja toimitilaa järjestöille (4340 m²).

Taloon suunniteltiin myös puitteita eri taiteen raja-aitoja rikkoville tapahtumille. Sijainti muodostaisi mielekkään taidekolmion Arabianrannan ja TEAK:in kanssa osana Suur-Kallion kulttuurimaisemaa. Taloa ylläpitämään tai tukemaan ehdotettiin säätiötä, joka vuokraisi tiloja ulkopuolisille ja järjestäisi tapahtumia.

STTL ry:n kirjeessä tanssin alan vaikuttajille (1999) ehdotettiin uudelleen työryhmän perustamista, jotta Tanssin Talo syntyisi viimeistään v. 2011 ”sopivaksi katsotussa rakennuksessa”. Liiton tavoitteena oli rakentaa organisaatio, jossa tanssitaiteilijoiden näkemykset ja odotukset olisivat peruslähtökohtina. STTL ry:n tekemän työtalokyselyn (7.4.1999) pohjalta ”Tanssin talo toimii suomalaisen taidetanssin keskuksena tarjoten ammattitaiteilijoille työ- ja esiintymistilaa sekä palvelee tanssin alan ammattilaisia sekä suurta yleisöä toimimalla tanssitaiteen informaatio- ja

vientikeskuksena kuin myös kansainvälisten tanssivierailujen foorumina” (STTL ry, 1999). Myös Kaapelitehtaalta tiedusteltiin lisää vuokrattavia harjoitustiloja free-lancereille (17.3.2000, STTL ry kirje Kiinteistö Oy Kaapelitalolle). Tanssikeskuksen puuttuessa osatavoitteena oli ”vuokrasalin löytyminen akuutin työtilaongelman ratkaisemiseksi” (5.9.2000).

Elannon leipätehdestä koskevassa valtion hankeselvitysmuistiossa (23.11.2000) kaavailtiin tanssitaiteelle tiloja Teatterikorkeakoulun naapuriin Hämeentien ja Sörnäisten rantatien väliin (Hämeentie 11–13). Suunnitelma Leipätehtaan ja Keskusvaraston peruskorjaamiseksi tanssin toimisto-, harjoitus- ja opetuskäyttöön käsitti yhteensä 3255 neliötä. Elannon omistamaan taloon suunniteltiin ainakin Kansallisoppperan balettioppilaitoksen, Helsingin tanssiopiston ja STTL ry:n tiloja opetusministeriön rahoitustuella ja kaupungin vuokratuella (23.11.2000). Lopulta sinne muuttivat vain tanssioppilaitokset. STTL jatkoi puolestaan keskustelua tanssin talosta tai keskuksesta (21.9.2000 Teatterikulma, STTL ry:n muistio).

Harjoitustilojen puute Helsingissä johti Tiloja Tanssille -yhdistys ry:n perustamiseen Suo-

men Tanssitaiteilijain Liiton aloitteesta joulukuussa 2000. Tavoitteena oli tehdä tanssitaideetta tunnetuksi helsinkiläisille ja hankkia harjoitustiloja ammattilaisille ja opiskelijoille (18.12.2000). Yhdistys kartoitti pääkaupunkiseudun vapaiden ammattilaisten, tanssikoulujen ja festivaalien tarpeita sekä mahdollisia tiloja mm. Kaapelitehtaalta ja Töölön raitiovaunuhallista.

Yhdistys teki esityksen Aleksanterin teatterin käytöstä esittävien taiteiden talona. Keskukseen tuli luoda talolle uusi imago sekä tarjota laaja ja monipuolinen kosketus tanssin kenttään (5.11.2001). Hanke raukesi kulttuuriasiakskeskuksen muutettua pois Aleksanterin teatterista. Lisäksi näyttämö ei olisi vastannut kaikkia kentän tarpeita.

Projekti Tanssimakasiini (2002) perustui ajatuksen ammattitanssijoiden, tanssinopettajien ja koreografien yhteisestä työskentelykeskuksesta. Tanssimakasiini koostuisi tanssiteatterista (ensemble), tanssikäsytuksesta ja tietokeskuksesta. Keskukseen yhteyteen suunniteltiin digitaalista oppimiskeskusta ja työvoimapankkia, jotka hyödyntäisivät uutta teknologiaa.

KUVA: PEKKA MÄKINEN – KAAMOS

KUVA: RIIKKA SUNDQVIST – NEWS 2

3. *Tanssitaiteen nykytilanteen kuvaus*

Tanssikulttuuri ja sen vaikutukset ulottuvat laajasti yhteiskuntaan.

Tanssikulttuuriin voidaan katsoa kuuluvan taidetanssi, tanssin harrastustoiminta, tanssin soveltavat muodot, tanssiurheilu ja seuratanssi. Tanssi on myös kasvavassa määrin osa viihde- ja kulttuuriteollisuutta. Sen vaikutukset liittyvät sekä henkiseen että fyysiseen hyvinvointiin, ne voivat olla taloudellisia ja aluepoliittisia. Tanssi on maanlaajuisesti osa kaikenikäisten ihmisten elämää.

3.1. **Tanssi taiteenlajina**

Tanssi taiteenlajina ammentaa korkea- ja populaarikulttuurien laajasta perinteestä. Sillä on elinvoimaisia perinteisiä muotoja kuten klassinen baletti, moderni tanssi, jazztanssi ja erilaiset kansantanssit. Tanssi myös reagoi nopeasti maailmaan ja sen uusiin ilmiöihin – muutokset näkyvät niin tanssin taidekentällä kuin populaarimman tanssin parissa.

Tanssikulttuurin ytimessä on taidetanssi, nykytanssi kaikissa muodoissaan. Nykytanssi on vaikeasti määriteltävää ja nopeasti muuttuvaa – tanssitaiteilijat luovat teoksiensa mukana uutta estetiikkaa ja uusia arvoja ja hakevat suhdetta yleisöönsä aina uudelleen. Tanssitaide tapahtuu yleisön kanssa ja sen välityksellä. Vaikka tanssin taitoa ja monia sen kulttuurisia sovelluksia voi monistaa, sen keskiössä on kuitenkin elävä esitys.

Tanssin oman yleisöpohjan lisäksi muiden taidealojen harrastajat ja yleisö ovat tanssille kasvava resurssi. Tanssi yhdistää uutta musiikkia ja kuvataidetta, luo uusia muotoja ja on altis monenlaiselle luennalle. Siirtymät ja assosiaatiot elokuvasta ja musiikkivideoista tai muista nykykulttuurin ilmiöistä ovat mahdollisia. Nykytanssiin liittyy valosuunnittelua, äänisuunnittelua, lavastusta, puvustusta, multimediaa, arkkitehtuuria, musiikkia,

puhuttua ja kirjoitettua kieltä, sekä kuvataidetta – kaikkien näiden taidealojen ihmisiä ja heidän työtään. Osa nykytanssista on menossa kohti hybridisiä ja omalakisia muotojaan – tanssi on aina mahdollistanut innovaatioita ja siitä on kehittynyt hyvinkin erilaisia esityksellisiä muotoja.

Tanssin ja teknologian yhteistyö mahdollistaa uusia avauksia tanssin sisältöihin, sen tuotantoon ja jakeluun. Tanssi antaa teknologialle tietoa ihmisten aisteista, havaitsemisesta, liikkeistä eli kaikesta kehollisuudesta. Tanssitaiteen projektit toimivat kehitysalustana ohjelmistosuunnittelulle ja teatteritekniikan kehitykselle. Tanssin kehitystyössä syntynyt tietotaito ruokkii muita taiteita ja kulttuuriteollisuuden aloja. Tanssiteknologian tuotannot ylittävät kansallisia rajoja, hakevat verkottuneita työtapoja ja käyttävät luontevasti globaaleja rahoitusmalleja.

Tanssitaide on luonteeltaan ja perinteeltään kansainvälistä. Se ylittää helposti kulttuurisia rajoja ja sen vastaanotto ei ole sidottu kieleen. Suomalainen tanssitaide on kehittynyt kansainvälisten suhteiden ja verkostojen välityksellä. Baletti on meillä ollut kiinnittynyt Pietariin ja nykytanssi ensin Saksaan, sitten USA:han. Tänään taiteilijamme työskentelevät ympäri maailmaa ja toimivat osana taiteen kansainvälistä kenttää.

Tanssikulttuuriin liittyy myös laajeneva soveltavan taiteen ja yhteisötanssin kenttä. Tanssin kautta voidaan syventää ja rikastaa kokemusta omasta kehosta ja sen ilmaisumahdollisuuksista. Tanssin sisältämät kokemukselliset mahdollisuudet ulottuvat huippuunsa trimmatusta urheilullisuudesta pehmeämpiin ja vähemmän suoritukseen lähestymistapoihin. Ne kaikki sisältävät sosiaalisen kanssakäymisen, yksilön kasvun ja taiteellisen kokemuksen tasoja.

3.2. Tanssin toimijat ja rahoitus

Suomalaisen tanssin ammattikenttä muodostuu noin 1000 tanssitaiteilijasta ja noin 40 ryhmästä:

- 11 valtion teatteri- ja orkesterilain piirissä toimivaa tanssiteatteria (VOS-ryhmät)
- Rahoituslain ulkopuolisella kentällä (= ns. tanssin vapaalla kentällä) 20–30 ryhmää
- Suomen Kansallisoopperan baletti ja Helsingin Kaupunginteatterin tanssiryhmä (Helsinki Dance Company)

Lisäksi tanssitaiteen ammatilliseen kenttään kuuluvat myös:

- Tanssin aluekeskukset (viisi keskusta, perustettu vuosina 2004–2005)
- Festivaalit, joista tärkeimpiä ovat Pyhäjärven Täydenkuun Tanssit, Kuopio Tanssii ja Soi, Ruutia!-festivaali, Sivuaskel-festivaali ja Liikkeellä marraskuussa -festivaali. Festivaaleja toteutetaan eri puolilla Suomea, ja kaiken kaikkiaan erilaisia tanssitaiteeseen keskittyviä tapahtumia järjestetään vuosittain toistakymmentä.
- Järjestöt, joista keskeisiä ovat Suomen Tanssitaiteilijain Liitto ja Tanssin Tiedotuskeskus, joka kymmenen jäsenyhteisönä kautta edustaa laajaa osaa koko suomalaisesta tanssikulttuurista.

Ryhmämuotoisen toiminnan ohella osa tanssitaiteilijoista työskentelee produktiokohtaisesti. STTL:ssä on yli 800 jäsentä, joista naisia on 85 prosenttia. Lisäksi tanssitaiteilijoita kuuluu esimerkiksi Suomen Muusikkojen liittoon. Tanssin ammattikenttä lähti kasvuun Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitoksen perustamisen jälkeen (1983). Lisäksi kahdeksan muuta oppilaitosta antaa nykyään ammattiin johtavaa koulutusta.

Noin tuhannen tanssitaiteilijan lisäksi tanssin esitystoiminta työllistää laajasti myös muuta luovaa kenttää ja muiden taiteen alojen ammattilaisia. Tanssin laaja harrastustoiminta, tanssikoulu ja muu tanssikulttuuri laajentavat tanssin vaikuttavuutta.

Kulttuuri- ja urheiluministeri Stefan Wallin totesi tanssitaiteen valtionpalkinnon jaon yhteydessä (5.11.2007): “Tanssin kansainvälinen menestys ja lisääntyneet esitysvierailut ulkomailla ovat ilahduttava merkki tanssitaiteemme korkeasta tasosta. Suomalainen tanssi on juuri nyt maailmalla kysytympää kuin koskaan. Opetusministeriö on ollut tukemassa tanssitaiteen vientiä myöntämällä rahoitusta lupaaville tanssin alan toimijoille ja nyttemmin vientihankkeille. Periaatteena on ollut keskittää olemassa olevia resursseja siten, että niistä syntyy kärkihankkeita, jotka luovat hyvät edellytykset koko kentän menestykselle ulkomailla”.

“Parhaillaan käynnissä oleva valtionosuusuu-distus parantaa teatteri- ja orkesterilain piirissä olevien tanssiryhmien taloudellista asemaa merkittävästi. Valtionosuuden perustana oleva henkilötyövuoden yksikköhinta kasvaa ensi vuodelle noin 2,4 prosenttia. Tarkoituksena on, että yksikköhinta korjataan vastaamaan todellisia kustannuksia vuoteen 2010 mennessä.” (Valtionosuus-uudistus tuo taide- ja kulttuurilaitoksille vuoteen 2010 mennessä noin 50 miljoonaa euroa lisää.) “Lisäksi tanssitaiteen edistämiseen suunnattu harkinnanvarainen määräraha on kasvanut kahdeksassa vuodessa noin 0,3 miljoonasta eurosta noin 1,3 miljoonaan euroon. Tiedämme, että teh-

KUVA: PATRIK RASTENBERGER – CHOREO/CUT/GRAPHIC 2007

dystä lisäyksestä huolimatta määräraha suhteessa toimintaan ja toimijoihin ei tanssitaiteen vapaan kentän osalta vielä riitä. Kehitys on kuitenkin ollut positiivinen ja pyrimme siihen, että se jatkuu”.

Rahoitus

Tanssitaiteen tuki on Suomessa suhteellisen nuorta verrattuna muihin taidelajeihin. Kaikilla taiteen aloilla valtion ja kaupungin tuen merkitys on keskeinen. Tanssi saa kaikesta valtion taiteelle myöntämästä tuesta noin yhden prosentin. Henkilötyövuosiin perustuvaa lakisääteistä valtion osuutta saa 11 tanssiteatteria. Valtion tanssitaide-toimikunta myöntää harkinnanvaraista avustusta rahoituslain ulkopuolisten tanssiteattereiden ja -ryhmien toimintaan, tanssitaiteen produkti-oihin sekä tanssikulttuurin edistämiseen. Yritysten tuki tanssitaiteelle on alle prosentti niiden kaikesta taiteelle myöntämästä tuesta.

Kulttuuriasiainkeskus on tukenut instituutioiden ulkopuolella tapahtuvaa taidetoimintaa produktioavustusten kautta. Tällä tukipolitiikalla ja tekijöiden aloitteellisuuden ansiosta on onnistuttu tuomaan taidekentälle uusia ilmiöitä, jotka ovat saaneet vakiintuneet toimintaedellytykset sekä harkinnanvaraisilla että lakisääteisillä

avustuksilla (mm. Zodiak – Uuden tanssin keskus, Tero Saarinen Company).

Vuoden 2008 alusta VOS:n mukaiseen valtionosuuteen hyväksytään myös kiinteistökulut. Uusien ryhmien pääseminen laskennallisen valtionosuuden piiriin on erittäin vaikeaa. Ns. vapaan kentän rahoitus ei ole kasvusta huolimatta saavuttanut edes tyydyttävää tasoa. Kuntien vastuu kasvaa harkinnanvaraisten tukien suuntaamisessa.

Vuodelle 2008 teatterille osoitettuja henkilötyövuosia on 2 469, joista 134 henkilötyövuotta yhdelletoista tanssiteattereille, joista neljä helsinkiläistä:

Tero Saarinen Company *	14
Tanssiteatteri Hurjaruuthin kannatus ry *	20
Tanssiteatteri Rollon kannatusyhdistys ry *	5
Zodiak Presents ry *	15
Yht. (HKI).....	54
Koko maa.....	134
*arvonlisäverolla korotettu yksikköhinta	

Henkilötyövuoden yksikköhinna on vahvistettu 39 176 euroa, mikä on 24,1 prosenttia korkeampi kuin 2007. Arvonlisäverollinen yksikköhinta on 40 876 euroa.

Teatteri- ja orkesterilain mukaiset tanssiteattereiden valtionosuudet ja -avustukset valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävälle tanssiteattereille v. 2008 sekä Helsingin kaupungin tuki:

Tuen saaja:	VOS 2008 €	Lisäavustus	Valtio yht.	Muutos %	Hki €
Tanssiteatteri Hurjaruuth	302 482	103 000	405 482	21,5	98 000
Tero Saarinen Company	211 738	45 000	256 738	39,4	74 500
Tanssiteatteri Rollo	75 621	41 000	116 621	11,7	20 000
Zodiak Presents ry	226 862	50 000	276 862	22,9	120 000
– aluekeskustuki			130 000		90 000
Yhteensä kaupunki					402 500
VOS (Helsinki)			1 055 703		
Yhteensä helsinkiläiset			1 588 203		
Ei-helsinkiläiset (VOS)	1 201 752	239 000	1 571 252	20,9	
Yhteensä (VOS-valtio)	2 018 455	608 500	2 626 955	22,2	

Teatteri- ja orkesterilain ulkopuolisten helsinkiläisten tanssiteattereiden ja -ryhmien toiminta-avustukset sekä Helsingin kaupungin tuki ja produktioavustukset 31.3.2008 mennessä:

Tuen saaja vuonna 2008:	Valtio €	Hki €	Hki-prod. €
Riemu ry (Tommi Kittä & Co)	80 000		7 000
Vapaat Tanssijat ry (Kekäläinen & Company)	65 000	16 000	
Kinetik Kollektiv -yhdistys (Karttunen Kollektiv)	55 000		
Edistyskellinen nykytanssi ja -baletti yhdistys ry (Susanna Leinonen Company)	50 000		
Taideosuuskunta Tsuumi	40 000		
M.A.D. Tanssimaisterit ry	35 000		7 000
Nomadi ry	35 000	22 000	
Taideosuuskunta Piellos (tanssiryhmä Gruppen Fyra)	30 000		
Tanssikaari ry (tanssiryhmä Compañia Kaari Martini)	25 000		7 000
KokoTeatteri yhdistys ry	15 000		
Tanssiteatteri Jazz-pointin kannatusyhdistys ry		24 000	
Nuorisoseura Katrilli ry			3 000
Helsingin Flamencoyhdistys ry			2 000
Muut	170 000		
Yhteensä	600 000	62 000	26 000

Helsingin kaupungin myöntämät festivaalituet 2008:

Festivaalit 2008 :	Hki €
Tanssiareena ry (sis. Liikkeellä Marraskuussa, Sivuaskel ja Ruutial)	80 000
Kiasma-teatteri/ URB-festivaali	30 000
Yhteensä	110 000

Aluekeskukset

Opetusministeriö ja kunnat tukevat viittä tanssin aluekeskusta, joiden tavoitteena on edistää taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta sekä lisätä tanssitaiteen työmahdollisuuksia ja yhteistyötä. Opetusministeriö jakoi tanssin aluekeskuksille vuodelle 2008 yhteensä 650 000 € aluekeskustukea. Summa on 50 000 € enemmän kuin vuonna 2007. Helsingissä Zodiak – Uuden tanssin keskuksen saama aluekeskustuki oli 130 000 €. Aluekeskustoiminta ja niiden jatko arvioidaan vuonna 2009.

Muut avustukset

Valtion tanssitaideoimikunta jakoi tanssitaiteen harkinnanvaraiset avustukset vuodelle 2008 seuraavasti: tanssitaiteen produktioihin 200 000 €, tanssitaiteen kohdeapurahoihin 80 000 € sekä tanssikulttuurin edistämiseen ja tanssikulttuurin strategiaohjelmaan 85 000 €. Taiteilija-apurahoja myönnettiin 13 tanssitaiteilijalle.

3.3. Tanssitaiteilijoiden työllistyminen

Tanssitaiteen alalle on ominaista instituutioiden ja vakinaisten työsuhteiden vähyys, toimijoiden pienuus ja työskenteleminen free lancerina. Valtiosa tanssialan ammattilaisista, noin 70 %, on free lancereita. Tanssitaiteilijoiden työmarkkina-asema vaihtelee vuoden mittaan ja toimeentulolähteitä saattaa olla kymmeniä. Tanssin alan ongelmia ovat tuotantojen lyhytikäisyys sekä pienet

tuotantobudjetit. Tyypillinen työsuhteen pituus on 2–3 kuukautta. Moniammatillisuus eli toimiminen samanaikaisesti esim. tanssija-koreografi- na ja tanssija-tanssinopettajana tai kaikkia näitä yhdessä on alan ominaispiirre.

Tanssitaiteilijoiden asemaa on kartoitettu 1990-luvulla Taiteen keskustoimikunnan taiteilijan asema -projektissa ja vuonna 2003 ilmestyneessä Kaija Rensujeffin raportissa ”Taiteilijan asema – raportti työstä ja tulonmuodostuksesta eri taiteenaloilla”. Selvitys todensi, että tanssitaiteilijoiden tulotaso on matala, ala naisvaltainen, taiteilijakunta nuorta ja korkeasti koulutettua. Työttömyysaste on korkea, ja työtehtävät usein ”sesonkiluonteisia”.

Tanssialan tutkimuksen suorittaneista noin kolmannes on ollut valmistuttuaan 10 vuoden aikana työttömänä satunnaisia jaksoja pitempään (Karhunen 2006, Tanssin ja teatterin koulutuksesta työelämään). Vuonna 2000, jolloin Suomen yleinen työttömyysaste oli kymmenen prosenttia, oli tanssitaiteilijoiden työttömyysaste 34 prosenttia (Koskela & Rekola 2003). Työllisyys-tilanne näyttää pysyvän ennallaan.

3.4. Tilastollinen katsaus

Tanssin Tiedotuskeskus ry kerää Teatterin Tiedotuskeskus ry:n kanssa vuosittain Teatteritilastot, joihin kootaan tietoa tanssin alan vuosittaisista henkilötyövuosista (VOS-ryhmät) sekä esitys- ja katsojamääristä. VOS-tanssiteattereiden osalta kerätään tietoa myös taloudesta. Vuosittain laa-

dittavat tanssilastot julkaistaan Teatteritilastot-kirjan lisäksi Tanssin Tiedotuskeskuksen verkkosivuilla www.danceinfo.fi/tanssilastot. Tilastoinnin piiriin kuuluvat myös ulkomailla tapahtuvat esitykset ja niiden katsojat. Tilastot liitteissä 2–4.

3.4.1. Esitys- ja katsojamäärät

Tanssitaiteen yleisömäärät ovat kasvaneet jo pitkään. Esitysten katsojamäärät ovat nousseet vuosittain n. 5–10 % (liite 2). Tanssiesitysten kokonaismäärä vuonna 2006 oli 2 473, kun vuonna 2005 esityksiä oli kaikkiaan 2 366. Kantaesityksiä tuotettiin yhteensä 220. Tanssin kokonaiskatsojamäärä vuonna 2006 oli 458 484.

Vuonna 2006 VOS-tanssiteatterit tuottivat 52 kantaesitystä eli 23 % kaikista kantaesityksistä. Helsinki Dance Companyn ja Suomen Kansallisbaletin osuus kantaesityksistä oli 7 % (16 teosta). Sekä vapaiden tanssiryhmien että itsenäisesti työskentelevien koreografien osuus kantaesityksistä oli 35 % (78 teosta).

Yhdentoista VOS-tanssiteatterin osuus esitys- ja katsojamäärästä on edellisten vuosien tapaan suurin. Niiden osuus kaikista esityksistä oli noin 53 % (1 340 esitystä) ja kaikista tanssin katsojista reilu puolet eli 55 % (258 554 katsojaa). Suomen Kansallisbaletin ja Helsinki Dance Companyn osuus kokonaisesitysmäärästä oli 5 % (131). Niiden katsojaluku oli yhteensä 87 610.

Vapaiden tanssiryhmien osuus kokonaisesitysmäärästä oli noin 26 % (650) ja katsojista 21 % (96 960). Yksittäisten tekijöiden osuus kokonaisesitysmäärästä oli noin 16 % (397) ja katsojista noin 5 % (23 592).

3.4.2. Harrastajat ja opiskelijat

Tanssin harrastaminen taidetanssista kansantanssiin, etniseen tanssiin ja katutanssin eri muotoihin on laaja ja kasvava toimintamuoto. Vain osa tästä toiminnasta on minkäänlaisen tilastoinnin

piirissä, mutta esim. tilastokeskuksen Kulttuuri-tilastot 2003 -raportin mukaan ”yli joka kolmas (37%) suomalainen harrastaa tai on ainakin joskus harrastanut tanssia”.

Taidetanssin harrastajien määrää voidaan arvioida tarkastelemalla Suomen tanssioppilaitosten liiton STOPP ry:n jäsenkoulujen oppilasmääriä sekä taiteen perusopetusta antavien koulujen oppilasmääriä. STOPP:in jäsenkouluissa (67) oppilaita on noin 23 400. Näistä helsinkiläisiä kouluja on 6, espoolaisia 3 ja vantaalaisia 2 (yht. 11). Niiden yhteinen oppilasmäärä on yli 10 000 (2008, STOPP ry).

Lisäksi tanssia opetetaan yksityisissä kouluissa, jotka eivät ole STOPP:in jäseniä. Suuria harrastajaryhmiä on myös kansantanssissa, kilpa- ja seuratanssissa, katutanssissa, showtanssissa, flamencossa ja salsassa. Finnish Dance Organization järjestää mm. katu- ja showtanssialan kilpailuja, leirejä ja laajaa harrastustoimintaa. Liittoon kuuluu 21 helsinkiläistä, 7 espoolaista ja vantaalaista tanssiopetusta antavaa koulua ja oppilaitosta (yht. 30). Yhteensä molempien liittojen jäsenkouluja Helsinki-Espoo-Vantaa -alueella on 33, joista sekä Stopp ry:n että FDO:n jäseniä on 5 helsinkiläistä, kaksi espoolaista ja kaksi vantaalaista koulua (yht. 9, liite 5). Kaiken kaikkiaan voidaan puhua satojen tuhansien harrastajamäärästä.

Suomessa valmistuu vuosittain noin 30–40 tanssin ammattilaista. Teatterikorkeakoulun ja ammattikorkeakoulujen (3) ohella toimii kuusi tanssin ammatillisen perustutkintoon valmistavaa oppilaitosta.

KUVA: JARKKO ANTIKAINEN – TIELLÄ TÄHTIIN

KUVA: MAURI LEHTOVIRTA – SAMBA

KUVA: ILKKA KALLIO/ANNE JOUHTINEN – VEDEN LOITSU

4. Tanssifestivaalit

Festivaalit ja kaupunkitapahtumat ovat näkyvä ja laajan yleisön tavoittava osa kaupungin taide- ja kulttuuritarjontaa. Vuodesta 1995 vuoteen 2006 helsinkiläisten taidefestivaalien määrä on lähes kolminkertaistunut. Helsingissä on puolensataa kaupungin tukea saavaa taide- ja kulttuurifestivaalia sekä lähes saman verran erilaisia muita kaupunkitapahtumia. Helsingin ohella myös valtio myöntää festivaalitukea.

Tanssifestivaalit ja erikseen toteutettavat katselemukset antavat kansainvälisille asiantuntijoille (lehdistö, tuottajat) mahdollisuuden tutustua suomalaisen tanssitaiteeseen. Vuonna 2000 Tanssiareena-festivaaleilla toteutettu yleisökysely osoitti että suuri osa yleisöstä kaipasi lisää kansainvälisiä esitysvierailuja sekä Helsingissä että muualla Suomessa. Kulttuuriasiainkeskus tukee Helsingissä noin kymmenkuntaa tanssifestivaalia. Vuonna 2007 niiden arvioitu kävijämäärä ylitti 20 000.

International Feet Beat Tap Festival on kansainvälinen steppifestivaali, jota on järjestetty vuodesta 1997 noin 7–10 päivän mittaisena elokuussa. Korkeatasoisten esitysten lisäksi tapahtuman ohjelma keskittyy sosiaaliseen kanssakäymiseen ja vuorovaikutukseen. Yleisömäärät ovat kasvaneet tasaisesti. Mukana on aiempaa enemmän konsertteja, ulkolavatapahtumia ja jameja.

Feet Beat Steppifestivaali tekee yhteistyötä mm. ruotsalaisen Herräng Dance Camp -tapahtuman kanssa ja toivoisi tulevaisuudessa voimakkaampaa poikkitaiteellista verkostoitumista esim. jazzfestivaalien kanssa. Festivaalin toiminta on kehittymässä yhä enemmän kahdensuuntaiseksi eli tuonnin lisäksi viedään yhä useammin suomalaista steppiä ulkomaisille festivaaleille.

Feet Beatin järjestäjät näkevät festivaalinsa tulevaisuuden hyvänä.

Helsingin flamencofestivaalin ohjelma on jo 10 vuoden ajan tehnyt flamencoä tunnetuksi yhä laajenevalle suomalaiselle yleisölle. Helmikuussa noin viikon mittaisena järjestettävää festivaalia pyörittää vuonna 1993 perustettu Helsingin Flamencoyhdistys, joka organisoii erilaista flamencoon ja sen kotimaahan Espanjaan liittyvää kulttuuritoimintaa sekä tapahtuman aikana että sen ulkopuolella. Festivaalin puitteissa järjestetään tanssiesitysten lisäksi mm. tanssi-, laulu- ja kitarakursseja sekä kotimaisia ja espanjalaisia flamencokonsertteja. Runsaslukuiselle suomalaiselle flamencoväelle tapahtuma on tärkeä oppimis- ja kohtaamispaikka, jossa on mahdollisuus tutustua paitsi muihin kotimaisiin harrastajiin myös kansainvälisiin flamencotähtiin.

Helsinki Samba Carnaval on värikäs karnevaalitapahtuma ja sambakoulujen Suomen mestaruuskilpailu. Se on ainoa suomalainen festivaali, joka on Top 50 European Local Festivities -listalla. Helsinki Samba Carnaval esittelee sambatanessin lisäksi brasilialaista musiikkia ja kulttuuria ja kerää kesäkuusen viikonlopputapahtuman aikana järjestettävälle sambakulkueelle kymmeniä tuhansia katsojia.

HelsinkiTap ry ja helsinkiläinen Tanssikeskus Footlight järjestävät yhteistyössä steppitapahtumaa **Helsinki Tap**. Ohjelmassa on kansainvälisiä ja kotimaisia esityksiä sekä ulkomaisten huipputanssijoiden vetämiä workshopeja eritasoisille stepin harrastajille. Festivaalin ohjelma esittelee perinteisemmän stepin lisäksi myös tuoreita fuusiokoreografioita ja lukuisia eri tyyliuuntia kuten irlantilaista steppiä tai hiphopin ja stepin yhdistelmiä. Lisäksi Helsinki Tap ry organisoii muutaman päivän tapahtumakokonaisuuksia talvella.

Liikkeellä marraskuussa on jokavuotinen suomalainen ja kansainvälisen nykytanssin festivaali.

Tapahtuma syntyi 1980-luvun loppupuolella, jolloin suomalainen nykytanssi eli voimakasta nousukautta. Festivaalit miellettiin jo tuolloin merkittäväksi tekijäksi nykytanssin aseman vahvistamisessa. Loka-marraskuussa noin viikon mittaisena järjestettävä Liikkeellä marraskuussa esittelee Suomessa aiemmin näkemättömiä ja kokemattomia tanssi-ilmiöitä. Ohjelmassa on lisäksi kansainvälisten nimien vetämiä työpajoja, taiteilijatapaamisia sekä tanssiaiheisia seminaareja.

Festivaali toimii lähinnä tuontioorganisaationa, mutta esim. kotimaisten kantaesitysten viennissä tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Verkostoituminen on suuntautunut voimakkaasti ulkomaille – vaikka kotimaisten toimijoiden kanssa tehdään läheistä yhteistyötä – ja sitä halutaan jatkossa kehittää tuotantoyhteistyötä, tiedon jakamista ja suomalaisten kantaesitysten markkinointia silmällä pitäen.

Sivuaskel/Side Step Festival syntyi 1990-luvulla tarpeeseen esitellä nykytanssin uusia työskentelymetodeja Suomessa ja luoda keskustelufoorumi, jolla tanssintekijät voisivat itse päästä määrittelemään taiteensa lähtökohtia ja suuntia sekä pohtia ja tarkastella sen nykytilaa. Tammikuun lopulla järjestettävän reilun viikon mittaisen tapahtuman pääpaino on edelleen koulutuksellisuudessa ja vuorovaikutteisuudessa. Ohjelma koostuu esi-

tysten lisäksi workshopeista, taiteilijadialogeista ja seminaareista – pyrkimyksenä on olla aina ajankohtainen ja rohkea; tiedostaa ja reflektoida ajan henkistä ilmapiiriä. Teemoja ovat olleet esim. kontakti-improvisaatio, tanssin, kielen ja kirjoituksen monimuotoinen suhde sekä tanssi, havainto ja kehollinen ajattelu. Temaattinen ohjelmistopolitiikka on festivaalin yleisöpalautteen perusteella ollut avain Sivuaskleen menestykseen. Sivuaskel-festivaalia koordinoiva Zodiak – Uuden tanssin keskus on verkostoitunut muiden kotimaisten tanssifestivaalien kanssa sekä myös laajalti kansainvälisesti.

URB – Urbaani festivaali syntyi Kiasman avajaisen jälkimainingeissa 1990-luvun lopulla. Tällä hetkellä URB on vakiintunut elokuisseksi 10-päiväiseksi urbaanin taiteen ja kulttuurin kohtaamispaikaksi. Toiminta ulottuu Kiasmasta klubeille ja Itä-Helsingin kulttuuri- ja nuorisotaloille. Festivaali yhdistää korkeatasoista kansainvälistä taiteellista ohjelmaa sujuvasti tee-se-itse -ideologiaan; mukana on joka vuosi ammattitaiteilijoiden vetämiä ilmaisia kursseja ja työpajoja lapsille ja nuorille. Sen sateenvarjon alla on esitelty helsinkiläisille erilaisia trendejä, ilmiöitä ja teoksia: tanssia, runoutta, teatteria, elokuvia, mediataidetta, konsertteja ja klubeja. URB on poikunut myös useampia ympärivuotisia yleisökasvatus- ja yhteisöprojekteja kuten pitkäjänteisen subURB-toiminnan Itä-Helsingissä sekä URB lähioissa -projektin, jossa ulkomaiset huipputekijät on viety eri puolille Helsingin lähioita esiintymään ja kertomaan työstään. URB toimii läheisessä yhteistyössä eri kulttuurikeskusten ja kaupungin virastojen kanssa, ja on lisäksi verkostoitunut sekä koti- että ulkomailla.

Yalla! on kansainvälinen ja ainoa Helsingissä järjestettävä itämaisen tanssin festivaali. Yalla! tuo esiin Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kulttuuria, nimenomaan kansantansseja (mm. egyptiläinen kansantanssi ja estraditanssi) ja tämän hetken populaarimusiikkia. Lisäksi järjestetään runsaas-

ti tanssi- ym. kursseja eritasoisille harrastajille tai asiasta muuten vain kiinnostuneille. Tapahtuma kokoaa yhteen paitsi itämaisen tanssin harrastajat ja opiskelijat myös runsaasti arabikulttuurista, maailmanmusiikista tms. kiinnostunutta yleisöä. Yalla! on järjestetty kesäkuun alkupuolella n. 4–6 päivän mittaisena.

Festivaali toimii läheisessä yhteistyössä muiden suomalaisten järjestäjien ja harrastajien (tanssikoulut, opettajat, ryhmät jne.) sekä ulkomaisten tanssiryhmien ja huippuopettajien kanssa. Yhteistyötä haluttaisiin kehittää erityisesti Suomessa asuvien arabien suuntaan. Helsingin kaupungilta toivotaan ennen kaikkea tiedotus- ja markkinointiapua sekä koulutusta alaan liittyvissä kysymyksissä (mm. palvelut, yhteistyö- ja tukimahdollisuudet).

Ruutia!-festivaali on koti- ja ulkomaisen tanssi- ja liiketeatterin kohtaamispaikka Helsingissä. Tanssin vuonna 1997 perustettu festivaali tarjoaa esitysten lisäksi työpajoja, taiteilijatapaamisia ja keskustelutilaisuuksia lasten ja nuorten esitysten aiheista. Tanssiteatteri Hurjaruuthin toteuttama festivaali järjestetään vuosittain.

M.A.D.fest on vuonna 1995 perustetun MAD Tuotannon järjestämä nykytanssin festivaali. Yhdistyksen tavoite on työllistää teoksissaan laaja-alaisesti suomalaisia tanssin ammattilaisia. Se on tuottanut itsenäisesti ja eri yhteistyötahojen kanssa yli viisikymmentä nykytanssiteosta sekä neljä tanssifestivaalia (Tanssi-iltamat 1995, Raippa ja Rutistus-festivaali 1997 ja 10-vuotisfestivaali MADfest 2005 ja MADfest 2006). Vuoden 2008 MADfilm nimeä kantava tanssielokuvafestivaali ja -hanke työskentelevät itsenäisesti tulevien elokuvien parissa sekä järjestävät workshoppeja elokuvan tekemisen eri osa-alueista yhdessä elokuva-alan ammattilaisten kanssa. Ohjelmistossa nähdään myös muiden koti- ja ulkomaisten koreografien töitä.

Edellä esiteltyjen lisäksi festivaali- ja tapahtumakenttään syntyy koko ajan uusia tapahtumia. Näistä voi mainita esimerkiksi Kaktus -festivaalin ja nykyflamencoä esittelevän Flamenco-tapahtuman.

KUVA: MIRKA KLEEMOLA – HUUTO

5. Kansainvälinen toiminta

Kansainvälinen toiminta tanssitaiteessa on vientiä ja tuontia, kansainvälistä yhteistyötä, yhteistuotantoja, residenssitoimintaa, asiantuntijavaihtoa jne. Se on taiteellista toimintaa ja kehitystyötä, mutta myös taloudellista toimintaa. Tarvitaan vastaanottajia ja rakenteita Suomessa yhtäläillä kuin vienninedistämistoimia ja laadukasta tanssitaideita vietäväksi.

5.1. Tanssin vienti ja kansainvälinen toiminta

Tanssitaide on kieleen sitoutumattomana taidemuotona helposti kulttuurisia rajoja ylittävää. Kansainväliset tanssimarkkinat ovat kasvussa. Suomessa on tanssin, kuten muiden taiteen ja kulttuurinalojen, vientiin asetettu suuria toiveita. Tanssin vientistrategiassa on asetettu tavoitteeksi kaksinkertaistaa ulkomailla tapahtuvan esitystoiminnan määrä vuoteen 2011 mennessä.

Koko 2000-luvun ajan tanssin ulkomailla tapahtuva esitystoiminta on pysynyt meko korkealla tasolla. Vuosittaisesta vaihtelusta huolimatta voidaan sanoa, että vuosittain noin viideosa sekä katsojamäärästä että esityksistä on toteutunut ulkomailla. Kansainvälinen toiminta muodostaa keskeisen osan jo useiden ryhmien toiminnasta ja sillä alkaa olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Esimerkiksi Tero Saarinen Companyllä oli vuonna 2005 korkein oman toiminnan tuotto-prosentti tanssin kentällä. Ryhmän oman toiminnan tuotoista ulkomaisia tuloja oli noin 80 %.

Suomen omien markkinoiden ollessa suhteellisen pienet nykytanssin kenttä näkee kansainväliset markkinat ja kansainvälisen toiminnan keskeisinä elinmahdollisuuksiensa ja kehittymi-

sensä kannalta. Vuoden 2006 aikana nähtiin 23 suomalaisen tanssiryhmän ja koreografin teoksia yhteensä 29 maassa. Ulkomailla järjestettiin 214 esitystä, joiden kokonaiskatsojamäärä oli 85 964. Tämä oli noin 19 prosenttia suomalaisen tanssin kokonaisyleisömäärästä. Puutteellisesta perus- ja vientirahoituksesta huolimatta ulkomailla tapahtuva esitystoiminta on tuottanut 2000-luvulla noin 20 % tanssin kokonaiskatsojamäärästä.

Kansainvälisen toiminnan ja viennin kasvu edellyttää pitkäjänteistä kehitystyötä ja taloudellista tukea. Kansainvälinen toiminta on kuitenkin myös vastavuoroista toimintaa, joka edellyttää myös tuontia ja yhteistyöverkostoissa toimimista. Suomessa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla toteutuu vuosittain muutamia ulkomaisia vierailuja. Kansainvälistä esitystoimintaa harjoittavat festivaalit tuovat vuosittain pääosan kansainvälisistä esityksistä. Useat esitykset ovat suhteellisen pienimuotoisia ja jopa marginaaliselle yleisölle tarkoitettuja johtuen sopivien ja riittävän suurten esitystilojen puutteesta. Yleisön kiinnostus on kasvanut tasaisesti ja kansainvälisesti merkittävät taidetanssiesitykset samoin kuin populaarimmat tanssiesitykset keräävät huomattavan suuria yleisöjä.

Sopivien tilojen avulla voitaisiin lisätä kansainvälistä yhteistyötä ja osallistua nykyistä enemmän residenssiohjelmiin. Kansainvälisyydestään ja vientikelpoisuudestaan huolimatta suomalainen tanssitaide osallistuu melko vähän kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Näin se jää vaille myös kansainvälistä rahoitusta. Tarvitaan toimijoita, joilla on riittävät resurssit ja sopiva infrastruktuuri kansainväliseen toimintaan.

5.2. Eurooppalaisia tanssitaloja

Useimmissa Euroopan maissa on viime vuosikymmenien aikana syntynyt tanssille omistettuja taloja, jotka toimivat alan esitys- ja kehittämiskeskuksina. Useissa niissä on sekä esitys- että harjoitustiloja, tiloja alan järjestöille ja muulle toiminnalle, yleisötiloja kahviloineen ja kirjastoineen jne. Monet tuottavat vierailuesitysten lisäksi omia teoksia ja ylläpitävät residenssitoimintaa. Niillä on keskeinen rooli sekä tanssitaiteen kehittämisessä että kehittämisessä keskeiseksi nykyaikateeksi.

Tanssin taloista monet toimivat vanhoissa kiinteistöissä, erilaisiin teollisuustiloihin kunnostetuissa tiloissa. Niillä ei ole omaa vakituista taiteellista henkilökuntaa, Ranskan koreografisia keskuksia lukuun ottamatta. Sen sijaan erilaiset määräaikaisten ns. house-koreografi, -ryhmä tai residenssimuodot ovat yleisiä.

Ruotsi

Tukholman säätiöpohjainen *Dansens Hus* perustettiin vuonna 1991 vanhaan Folkets Husiin. Taustaorganisaatioita on seitsemän, muun muassa Kuninkaallinen ooppera, Tanssimuseo ja Riksteatern. Talon toiminta on keskittynyt kotimaisen ja ulkomaisen nykytanssin esittämiseen. Talossa järjestetään seminaareja, luentoja, työpajoja ja näyttelyitä. Henkilökuntaa on kolmisenkymmentä. Dansens Husin suurin rahoittaja on kulttuuriministeriö. Oma tuotantoa ei juuri

ole. Talossa on toiminut house-koreografi muutamana vuoden ajan. Vuonna 2006 housekoreografin palkkioon ja kuluihin käytettiin 22 400 euroa.

Vuonna 2008 valtion tuki on 2,203 miljoonaa euroa, kaupungin tuki 0,696 miljoonaa euroa ja lipunmyynnistä odotetaan noin 0,831 miljoonan euron tuloja.

Talossa on kaksi esitystilaa (800 ja 140 paikkaa). Vierailuesityksiä vuonna 2007 oli yhteensä 35. Kävijöiden määrä vaihtelee vuosittain 60–90 000 välillä.

Norja

Dansens Hus – Nasjonal scene for dans Oslossa on perustettu vuonna 2004. Se on osakeyhtiö, jonka osakkeet omistaa Norjan tanssin tiedotuskeskus (Danseinformasjonen). Oma talo saatiin käyttöön helmikuussa 2008, siihen asti esitystiloja vuokrattiin produktiokohtaisesti. Talon hallinnon, markkinoinnin ja teknisen henkilökunnan lisäksi talossa toimivat Norjan Tanssin tiedotuskeskus sekä CODA – Oslo international dance festival. Henkilökuntaa talossa on noin kaksikymmentä.

Budjetti vuodelle 2007 oli 2,4 miljoonaa euroa ja vuodelle 2008 3,2 miljoonaa euroa. Talo toimii vierailuteatterina joka myös yhteistuottaa esityksiä kotimaasta ja ulkomailta. Talon kokonaispinta-ala on 3500 neliötä. Suuren näyttämön pinta-ala on 630 neliötä (350-paikkainen katsomo) ja pienen näyttämön/harjoitussalin pinta-ala on 240 neliötä.

Tanska

Kööpenhaminan *Dansens Hus* on perustettu vuonna 1986. Kulttuuriministeriön vuotuisella toiminta-avustuksella katetaan talon ylläpito-kulut. Rahoitus projekteihin ja henkilökunnan palkkoihin haetaan erikseen.

Henkilökuntaa talossa on kymmenkunta ja talon toiminta palvelee erityisesti tanssin am-

mattilaisia harjoitus- ja koulutustilana. Talossa toimii tanssin tiedotuskeskus, kaksi tanssikonsulenttia, joista toinen toimii Århusissa, ja tanssin koulutusryhmä. Lisäksi järjestetään neuvontaa ja apua teosten tuottamiseen ja kiertuetoimintaan. Tiloissa toimii myös tanssikoulu lapsille ja nuorille.

Talon käyttäjät ovat pääosin ammattijäseniä, jotka jäsenmaksua vastaan voivat käydä aamutunneilla ja vuokrata edullisesti harjoitustilaa. Tuotanto-, koulutus- ja kiertuepalvelut ovat maksullisia.

1500 neliömetrin tiloissa on kuusi harjoitus-salia, kahdeksan toimistoa sekä pieni videotekki ja kirjasto.

Talossa ei ole omaa näyttämöä. Kööpenhaminassa on kuitenkin tanssin esittämiseen keskittyvä Dansescenen.

Iso-Britannia

The Place on tanssikeskus Lontoossa. Sitä ylläpitää vuonna 1969 perustettu Contemporary Dance -säätio, jota rahoittavat useat säätiot ja rahastot. Näistä suurimpia ovat Arts Council England, Higher Education Funding Council for England and Camden Council. Säätiön toimipaikkana on Robert Edisin suunnittelema ja vuonna 1889 avattu rakennus, joka siirtyi vuonna 1976 säätiön haltuun.

The Placen vuotuinen budjetti on noin 8,2 miljoonaa euroa. Rahoituksesta 4 miljoonaa euroa tulee apurahoista, lahjoituksista ja sponsori-tuloista, loput muodostuvat koulutustoiminnas-ta ja lipputulosta.

The Place -tanssikeskuksessa on 300-paikkai-nen Robin Howard-teatteri, London Contem-porary Dance School ja Richard Alston -tanssiryhmä. Lisäksi talossa toimii osasto, jossa neuvotaan tanssijoita uraan liittyvissä kysymyksissä, kuten esitysten tuottamiseen liittyvissä asioissa tai juri-disissa ja taloudellisissa kysymyksissä. Tanssikeskus tarjoaa myös tanssitunteja alan harrastajille.

Talossa on kahdeksan harjoitussalia, katselu-huone, kuntosali, kahvila sekä hallinto- ja toimis-totiloja noin 90 vakinaiselle ja 60 osa-aikaiselle tai tilapäiselle työntekijälle. Vuoden 2008 aikana valmistuu kaksi uutta salia. The Place ei tuota itse esityksiä, vaan toimii vierailutalona. Talossa jär-jestetään yli 300 esitystä vuosittain. Tiloissa toi-mii vuosittain tanssiryhmiä residenssissä.

Irlanti

Tanssitaiteelle omistettu ja vuonna 2006 val-mistunut *DanceHouse* on Dublinin kaupun-gin, valtion ja yksityisen rakennusalan yrityksen yhteisyritys. Talon omistaa Dublinin kaupunki (Dublin City Council) ja sen toiminnasta vastaa Dance Ireland-tukiorganisaatio. Talo saa toimin-tatukea valtion taide-, urheilu- ja matkailuhallin-nolta ja lisäksi pääomatukea. Dance Ireland ke-hittää ammattimaista tanssitaidetta sekä edistää yleisökasvatusta. Vakituista henkilökuntaa on kuusi henkeä.

Dance Irelandin toiminta jakaantuu kol-meen osa-alueeseen: ammattilaisten kehittämis-ohjelmaan, yhteisötyöohjelmiin sekä maksul-lisiin harrastajien iltakursseihin. Vuoden 2007 aikana DanceHousessa esitettiin sarja Dublin Fringe Festivaliin kuuluvia esityksiä. Dance Ire-land tekee festivaaliyhteistyötä ja esittää kansain-välistä ohjelmistoa.

Kansainvälisiä vaihto-ohjelmia on muun muuassa Movement Research NY:n sekä Centre de développement chorégraphique CDC:n (Grenoble) kanssa. Syksyllä 2008 talon vaihto-ohjelman yhteistyökumppaneita ovat Dance Base Edinburgh sekä Dublin Fringe Festival.

Toimintabudjetti on noin 700 000 euroa, joka koostuu lipputulosta, valtion tuesta ja yri-tysyhteistyön tuotoista. Dance Ireland saa rahoi-tuksensa pääosin Dublinin kaupungilta, jäsentu-loista, vuokratuloista ja omista projekteista.

Talossa on kuusi tanssisalia, yleisökahvila, ammattilaisten taukotilat, koelaboratorio sekä

toimistoja ja vuokratiloja. Talon kokonaispinta-ala on 1674 neliömetriä. Kaksi suurinta salia ovat noin 180–190 neliömetriä (100 paikkaa), kaksi keskikokoista salia 120 neliömetriä (30 paikkaa) ja kaksi pientä salia 50 neliömetriä (12 paikkaa). Kävijöitä oli vuonna 2007 lähes 35 000.

Ranska

Ranskassa toimii 19 koreografista keskusta, jotka ovat monipuolisia tanssin esitys- ja kehittämisskeskuksia. Talot sijaitsevat eri puolilla Ranskaa, esimerkiksi Montpellier'ssä, Grenoblessa, Biarritzissa, Belfortissa ja Caenissa.

Pariisissa toimiva *Centre National de la Danse* perustettiin vuonna 1998 kulttuuri- ja viestintäministeriön aloitteesta ja sen tuella. Toiminnan tavoitteena on tanssialan ammattilaisten toimintaedellytysten parantaminen. Talossa on ilmaisia harjoitustiloja ja edullista ammattitreenausta. Keskus osatuottaa esityksiä ja ylläpitää residenssitoimintaa. Lisäksi se toimii tanssin alan tietokeskuksena, jonka kirjasto ja arkistot ovat sekä yleisön että alan toimijoiden käytössä. Jatkokoulutusta ja kursseja järjestetään sekä Pariisissa että Lyonin osastossa. Teoksen tuottamiseen, tiedottamiseen ja käytännön työllistymiseen liittyviin kysymyksiin vastaa ammattiosasto. Tutkimusosasto harjoittaa julkaisutoimintaa, järjestää filmiesityksiä sekä alan konferensseja ja näyttelyitä.

Tanssikeskuksen vuosibudjetti (2007) on noin 9,5 miljoonaa euroa, josta noin puolet käytetään esitystoimintaan, tanssikoulutukseen, tunteihin, luentoihin ja filmiesityksiin ja vastaavaan toimintaan. Talon toiminta jakautuu neljään osa-alueeseen: esittävän taiteen osastoon, koulutusosastoon, ammattiosastoon ja tutkimusosastoon. Taiteellisen tuotannon budjetti oli vuonna 2007 675 000 €, joista 190 000 € käytettiin yhteistuotantoihin ja residenssitoimintaan, 403 500 € esityksiin, 81 500 € tekijänoikeuksiin ja loput subventoituihin lippuihin yhteistyötahoille.

Talossa on henkilökuntaa noin 150, joista 90 työskentelee hallinnossa. Vierailuesityksiä on vuosittain 130–150 ja yhteistuotantoja parikymmentä. Vuosittain toteutetaan 6–8 residenssijaksoa.

Noin 7000 neliömetriin sisältyy 11 tanssistudiota, joista kolme esitystiloja (133, 55 ja 50 paikkaa) sekä multimediakirjasto, näyttelytila, ravintola-kahvila ja toimisto- sekä kokoustilat. Kirjaston, esitys- ja muun toiminnan yhteinen kävijämäärä on vuosittain noin 27 000.

Saksa

Düsseldorfin yhdistysmuotoisena toimiva tanssin talo *tanzhaus nrw* sai alkunsa vuonna 1973 tanssiopettajien yhteenliittymästä. Vuonna 1996 yhteisö muutti entiseen raitiovaunuhalliin rakennettuihin tiloihin, joissa nykyään ylläpidetään monipuolista esitys- ja koulutustoimintaa. Taloa ylläpitävät Düsseldorfin kaupunki ja Nordrhein Westfalenin osavaltio.

Kansainvälisen toiminnan ja vaihto-ohjelmien lisäksi talo on keskittynyt lasten ja nuorten tanssikulttuurin kehittämiseen. Talossa järjestetään työpajoja, kurssitoimintaa, jatkokoulutusta, opetus- ja esitystoimintaa. Toiminnan kohderyhmänä ovat kaikenikäiset harrastajat ja ammattilaiset. Talossa toimii yli 80 opettajaa 40:stä maasta. Opetusta annetaan monissa tanssilajeissa, nykytanssista stepppiin ja flamencoön.

Talo on mukana kahdeksassa festivaalissa, jotka keskittyvät vuosittain kolmeen osa-alueeseen: vieraiden kulttuurien kohtaamiseen, vaihtuviin teema-alueisiin sekä nuoren yleisön kiinnostuksen herättämiseen. Esitys- ja työpajatoiminnan sisällöt rakennetaan yhteisiksi teemallisiksi kokonaisuuksiksi.

Tanzhaus nrw:n ohjelmistossa on sekä koti- että ulkomaisia esityksiä. Talo myös osatuottaa esityksiä sekä tukee taiteellista työskentelyä eri tavoin. Tuki- ja toimintamuotoja ovat residenssitoiminta, tekninen ja tiedotusapu, dramaturgia-

apu, kantaesitysten järjestäminen, tuotantotuki, taloudellinen neuvonta sekä yhteistuotantojen tuet. Talossa on kaksi esitysnäyttämöä (327 ja 89 paikkaa), kahdeksan opetusstudiota, ravintola, näyttelytila ja harjoitustiloja.

Itävalta

Wienin kaupungin omistama säätiöpohjainen *Tanzquartier Wien GmbH* aloitti toimintansa vuonna 2001. Talo on erikoistunut nykytanssin kehitystyöhön. Se harjoittaa tutkimustoimintaa, järjestää työpajoja sekä tarjoaa ammattilaisille harjoittelumahdollisuuksia. Ohjelmiston suunnittelussa on mukana niin paikallisia kuin ulkomaisia yhteistyökumppaneita. Toimintaa leimaavat avoimet harjoitukset, kokeilutoiminta sekä paneelikeskustelut ja kouluille räätälöidyt ohjelmat.

Talossa on myös residenssitoimintaa, media- ja tiedotuskeskus, luentoja ja seminaareja sekä dramaturgista valmennusta. Henkilökuntaa on osa-aikaiset mukaan lukien 29 henkeä. Vierailuesityksiä on noin 150–205 vuodessa. Niistä yhteistuotantoja on 12–33 ja muita yhteistyöprojekteja 27–44. Talon vuosibudjetti on n. 3,2 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus 2,9 miljoonaa euroa.

Tanzquartierin käytössä on noin 1200 neliometriä, jotka sisältävät kolme tanssisalia. Sen lisäksi vuokrataan 300-paikkaista (300 neliometriä) esitystilaa sekä 800-paikkaista suurempaa salia muutaman kerran vuodessa Wienin Museokorttelin alueelta. Yleisöä on vuosittain yli 47 000 henkeä.

DanceHouse, Dublin

The Place, Lontoo

Centre National de la Danse, Pariisi

KUVA: KARI SAARINEN – SIRJANIS

6. Katsaus olemassaoleviin esiintymis- ja harjoitustiloihin

Työryhmä laati kyselyn joulukuussa 2007 78:lle tanssitaiteen edustajalle pääkaupunkiseudulla. Siihen vastasi tanssifestivaaleista 25 %, tanssiryhmistä 46 % ja tanssikouluista ja ammattioppilaitoksista 48 %. Kysymyksissä kartoitettiin näkemyksiä olemassaolevista esiintymis- ja harjoitustiloista ja niihin liittyvistä ongelmista. Kyselyssä selvitettiin myös tämän hetkisiä toimintaolosuhteita sekä näkemyksiä ja toiveita tulevaisuudesta.

Tanssin esitystoimintaa kartoitettiin myös esitystiloiille tehdyllä kyselyllä.

Kyselyä täydensivät tanssitaiteen asiantuntijoiden kaksi paneelikeskustelua 7.2.2008. Keskusteluissa oli paikalla työryhmän edustajien lisäksi yhteensä kahdeksan tanssin kentän edustajaa (liite 1). Asiantuntijat edustivat tanssiryhmiä, festivaaleja, alan järjestöjä ja tanssikouluja. Heitä pyydettiin ennakolta miettimään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. **Kommentoikaa tällä hetkellä käytössä olevia harjoitus- ja esiintymistiloja ja niihin mahdollisesti liittyviä ongelmia?**
2. **Millaisen vision näette mahdollisesta uudesta tilasta ja sen tuotantomallista?**
3. **Mitä hyötyjä arvioitte mahdollisten uusien tilojen tuovan tanssitaiteen alalle?**

Seuraavassa on käsitelty tanssin esitys- ja harjoitustilakysymystä tilojen näkökulmasta niin, että

on yhdistetty sekä tiloilta itseltään saatuja tietoja ja näkemyksiä että tanssin kentältä kyselyssä ja asiantuntijakeskusteluissa saatua informaatiota.

Almisali

Suomen Kansallisoopperan Alminsali on parhaiten tanssille sopiva esitystila koko pääkaupunkiseudulla. Kansallisbaletin esitysten ja Helsingin Juhlaviikkojen ohjelmiston lisäksi se on harvoin tanssiesitysten näyttämönä. Esteenä ovat Kansallisoopperan omat tarpeet sekä vapaille ryhmille korkea vuokrataso.

Suomen Kansallisoopperan balettioppilaitos tuottaa vuosittain Alminsaliin 2–3 esitysjaksoa. Oppilaitos ei tarvitse lisää esitystilaa, sen sijaan harjoitustiloja tarvitaan lisää. Koululla on painetta lisätä tuntien määrää sekä ammatillisella että perusopetuksen puolella. Taiteen perusopetuksen kohdalla erityisesti 5–8-vuotiaiden ryhmät ovat kasvamassa. Koulussa on ammatillisessa ja perusopetuksessa yhteensä 300 oppilasta.

Aleksanterin teatteri

Aleksanterinteatteri toimii nykyisin vierailuteaterina, jonka ohjelmistossa on runsaasti tanssia. Laaja-alainen ohjelmisto ulottuu nykytanssista balettiin, showtanssista flamencoon. Talon houseryhmä, Tero Saarinen Company on esiintynyt siellä vuosittain, mutta vain pienemmällä teoksillaan. Ryhmän suuremmat teokset eivät näytännölle mahdu. Myöskään eri festivaalien tavoittelemia kansainvälisiä vierailuja ei usein tästä syystä voida toteuttaa.

Aleksanterin teatterin näyttämö on teknisesti vanhanaikainen ja pieni (9 x 12 m). Esitystoimintaa rajoittavat teknisten ominaisuuksien lisäksi vuokran suuruus ja sen seurauksena taloudellinen riski. Vuonna 2007 tanssiesitysten kokonaismäärä oli 17354. Keskimäärin katsojia oli 250–300/esitys. Esityskertoja oli runsaat 60.

Aleksanterin teatteri on keskeinen harjoitus-salien vuokraaja Helsingissä.

Harjoitussaleille olisi vuokraajia huomattavasti enemmän kuin mitä voidaan ottaa, erityisesti arkisin klo 16 jälkeen. Vakiovuorolaisia (seurat, yhdistykset etc.) on tällä hetkellä 52. Saleja on kuusi, joista toimijoiden arvion mukaan kaksi täyttää hyvän harjoitussalin vaatimukset.

Kiasma-teatteri

Kiasma-teatteria ei ole suunniteltu ensisijaisesti esityskäyttöön. Se on kooltaan että muodoltaan hankala tanssin esitystila. Silti siitä on tullut yksi keskeisiä nykytanssin esitystiloja Helsingissä.

Tällä hetkellä Kiasma-teatteriin tarjotuista tanssiesityksistä voidaan toteuttaa noin viidesosa. Vierailavat ryhmät tarvitsisivat esitystoimintaa tukemaan harjoitustiloja keskustasta. Teatteri on tehnyt yhteistyötä muiden esitystilojen ja instituutioiden kanssa (mm. Stoa, Espoon kaupunginteatteri). Kiasma-teatteri on tunnettu myös URB-festivaalin pitopaikkana. Katsojia on ollut keskimäärin noin 100/näytös. Vuonna 2007 esityskertoja oli yhteensä 15.

Ateneum-sali

Ateneum-sali on suunniteltu museon auditorioksi. Sopivien esitystilojen vähyys vuoksi siitä on muodostunut paljon käytetty esitystila. Sallilla ei ole mahdollisuuksia esittää eikä tuottaa tämänhetkistä enempää esityksiä, johtuen sekä aika-, henkilökunta- ja taloudellisten resurssien vähäisyydestä. Tanssiesitysten yleisömäärät vaihtelevat paljon. Ohjelmiston pääpaino on ollut pienemmissä ryhmissä, nuorissa ja kiinnostavissa, nousevissa kyvyissä. Sali on toiminut oman määrittelynsä mukaisesti ikään kuin kokeilulaboratoriona, vaikka sillä on myös omat tulostavoitteensa.

Syksyllä 2007 Ateneum-salissa toteutettiin 5 tanssiesitystä, yksi teatteriensi-ilta ja 5 teatterivierailua sekä nykysirkusesitystä. Yhden esityksen keskimääräinen katsojamäärä on 250 henkeä. Yleensä vuodessa esitetään 4–6 eri tanssiteosta, yhteensä 20–40 esityskertaa.

Kaapelitehdas

Kaapelitehtaalla toimii vakituisesti kolme tanssiyhteisöä: Zodiak – Uuden tanssin keskus, Kekäläinen & Co ja Tanssiteatteri Hurjaruuth, joilla kaikilla on omat esitys- ja harjoitustilat. Lisäksi Kaapelitehdas vuokraa muita tiloja.

Zodiak – Uuden tanssin keskusta edeltänyt Zodiak Presens ry toimi Kaapelitehtaalla tilapäisesti lukuisissa eri tiloissa, ja vasta vuodesta 1996 alkaen Zodiakilla on ollut oma pysyvä esitys- ja harjoitustila. Huomionarvoista on, että Zodiakin tila on edelleen Helsingin ainoa kokonaan tanssitaiteen esityskäytössä oleva tila.

Zodiakin toiminta Kaapelitehtaalla on laajentunut vähitellen. Harjoituskäytössä on nykyään kolme tilaa, joista yksi on näyttämö (n. 80 paikkaa). Salien (2) käyttöaste on 85 % ja näyttämön (1) yli 90 %. Käyttö yhteensä on noin 140 viikkoa vuodessa. Tilaa vuokrataan muille käyttäjille noin 8 % ajasta, loput ovat omassa käytössä. Zodiakin oman näyttämön tilaratkaisut

(tekniikka, sivutilat, lattia, katsomo) pakottavat tekemään taiteellisia kompromisseja ja teosten omintakeisuus kärsii. Vuodessa tuotetaan noin 20 esitystä.

Hurjaruuthin esityksissä käy käy vuosittain noin 30–40 000 katsojaa. Hurjaruuth järjestää esityksiä ja muun muassa Ruutia! -festivaalia sekä omassa tilassaan (noin 70 katsomopaikkaa) että muissa tiloissa. Hurjaruuthin Talvisirkusta esittää nykyään Pannuhallissa, johon saadaan rakennettua suurempi katsomo kuin mitä omassa tilassa on. Vuonna 2007 Talvisirkusta harjoitettiin noin 70 harjoituspäivää. Sillä oli 80 esityskertaa ja katsojia noin 32 000.

Kekäläinen & Co -tanssiryhmällä on oma tila, joka on sekä harjoitustila että pienimuotoisten esitysten näyttämö.

Kaapelitehtaan Pannuhallia käytettiin tanssiesityksiin. Sinne voidaan rakentaa 13 x 13 m kokoinen näyttämö. Tilassa ei ole näyttämötekniikkaa. Laittevuokrat nostavat tilan kokonaiskustannukset korkeiksi. Tila- ja tekniikkakustannukset ovat kahdelta viikolta noin 10 000 euroa. Pannuhallin vieressä sijaisevan Turbiinisalin yhteyteen tehtävä kellariremontti mahdollistaa jatkossa sisäänkäynnin talon takaa tilaan, johon tulee yleisölämpio baareineen.

Uusi sisäänkäynti ja lämpiötilojen saaminen parantaa yleisön viihtyvyyttä ja helpottaa Pannuhallin ja Turbiinisalin samanaikaista käyttöä. Kaikkiaan Kaapelitehtaalla muissa kuin Zodiakin ja Hurjaruuthin tiloissa esitettiin vuonna 2007 noin 20 eri tanssiteosta, joilla oli yhteensä 200 esityskertaa ja 200 harjoitus- ja rakennuspäivää. Yleisöä esityksissä oli noin 10 000 henkeä.

Helsingin kaupungin tilat:

Kulttuuriasiainkeskuksen kaikissa taloissa ja esiintymispaikoissa järjestettiin vuonna 2007 marraskuun loppuun mennessä yhteensä 79 tanssiesitystä ja 37 harrastajien opetustilaisuutta. Kävijöitä oli yhteensä 19 647. Eniten kävijöitä oli

Savoysa, Stoassa ja Malmitalossa. Opetustoimintaan kuuluvia kursseja pidettiin eniten Malmitalossa, Annantalon taidekeskuksessa ja Kurkimäen korttelitalossa.

Stoa

Kaupungin tiloista Itäkeskuksen Stoaan näyttämö soveltuu parhaiten tanssille, ja se on vakiinnuttanut paikkansa sekä koti- että ulkomaisten esitysten esitystilana. Sekä näyttämö että katsomo ovat pieniä suuremmille, kalliimmille ja isompia yleisöjä tavoitteleville esityksille.

Stoa on kysytty esiintymistila myös muiden taiteiden esityksille, ja tilaan on varauksia vuosiksi eteenpäin. Tanssiesitysten esitys- ja harjoitusperiodit ovat lyhyitä (salin voi saada käyttöönsä enintään kahdeksi viikoksi), mikä tekee teosten markkinoinnista vaikeata. Uusien ideoiden kokeilu- ja kehitystyötä on vaikea toteuttaa lyhyessä ajassa.

Stoa on solminut keväällä 2008 kolmivuotisen residenssisopimuksen Karttunen Kollektivryhmän kanssa.

Teatterikorkeakoulu

Tällä hetkellä **TeaK** toimii Kookos ja Vässi -taloissa. Tiloja on omaan harjoitus-, esitys- ja opetustoimintaan riittävästi. Koulu käyttää tiloja kokopäiväisesti, vain viikonloppuisin löytyy tilaa ulkopuoliselle toiminnalle. Harjoitussaleja vuokrataan myös ulkopuolisille, esitystiloja ei. TeaKin suurin esitystila on 150–200 neliön suuruinen. Pedagogisesti tarvetta on suuremmalle esitystilalle, jossa on näyttämötorni.

Kyselyjen ja asiantuntijakeskustelujen pohjalta syntyi varsin yhdenmukainen käsitys tanssin alan tämän hetkistä tilakysymyksistä ja -ongelmista pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseudulla on pula tanssille sopivista, riittävän suurista esitystilastoista. Harjoitustilojen kohdalla puute on erityisesti suurista, hyvin varustetuista tiloista. Suuri osa tanssin

käytössä olevista harjoitussaleista ei täytä työturvallisuuden ja -suojelun tai muita ammatillisia vaatimuksia. Usein salit ovat pieniä tai vääränmuotoisia ja liian matalia. Saleja on vaikea saada käyttöön koko harjoitusperiodille. Yksityisistä tanssikouluista voi saada vuokrattua vain aamupäiväaikoja niiden oman toiminnan viedessä ilta-ajat.

Sekä tanssin ammatillinen toiminta että harastaminen edellyttävät sopivia, toimintaan suunniteltuja harjoitustiloja. Tanssitaiteessa ammattilaisten ammattitaidon ylläpitäminen edellyttää jatkuvaa perustreenausta. Esitystoiminta tarvitsee paitsi esitystiloja myös esitysten harjoittamiseen, rakentamiseen ja suunnitteluun sopivia tiloja.

KUVA: HEIKKI TYYNYSNIEMI – TANSSI 3

7. Kysely: tarpeet ja toiveet

Tanssitoimijoille tehdyn kyselyn vastaukset ja asiantuntijakeskustelut antoivat myös melko yhdenmukaisen kuvan tanssin alan työskentelyolosuhteista. Seuraavassa esitellään kyselyn tuloksia toiminnan kannalta. Tarpeet ja toiveet kohdistuvat parempiin ja saavutettavampiin harjoitustiloihin sekä tanssille paremmin soveltuviin esitystiloihin.

7.1. Tanssiryhmät

Keskeisimmäksi tilatarpeeksi tanssin alalla tanssiryhmät määrittivät esitystilat, joiden toivottiin olevan tarkoituksenmukaisia ja edullisia sekä sijaitsevan keskustassa. Esiintymistiloja tarvittaisiin lisää, sillä tarjontaa esityksistä on enemmän kuin mitä olemassa olevissa tiloissa voidaan toteuttaa.

Tanssiryhmistä 87 % haluaa lisätä black box-tyyppisen, 100–300-paikkaisen teatteritilan käyttöä keskimäärin kahdella viikolla vuodessa. 37 % vastanneista haluaa lisätä yhdellä viikolla isomman, 400–700-paikkaisen, tilan käyttöä. Yksi ryhmä toivoi käyttöönsä suurta, yli 1000 katsojapaikan salia. Kyselyn perusteella ryhmät näkevät mahdolliseksi ympärivuotisen käytön uudella pienellä näyttämöllä sekä noin kahdeksan kuukauden käytön suurella näyttämöllä. Lisäksi tanssiryhmien toivelistalla on muunneltava teatteritila sekä galleriamainen ei-musta tila.

Jotkut ryhmät näkevät sekä omaa toimintaa että kentän toimintaa laajemmin tarkasteltaessa sekä tarpeita että mahdollisuuksia edellä kuvattua suuremmille esiintymisresursseille. Tanssin yleisömäärät ovat olleet kasvussa jo vuosia. Laaja-alaisella, laadukkaalla ja kansainvälisesti tasokkaalla ohjelmistolla, tehokkaalla markkinoinnilla ja pitkäjänteisen yleisötyön avulla on mahdollista saavuttaa yhä uusia yleisöryhmiä ja nykyistä suurempia katsojamääriä.

Tanssiryhmien harjoitustilarave on suuri. Tanssiryhmien yhteenlaskettu toiminta vastaa 18 harjoitussalin ympärivuotista käyttöä. Salit ovat usein monen ryhmän käytössä, harva ryhmä voi nykyään harjoitella aamusta iltaan. Lisäksi saleissa on opetustoimintaa ja tilat ovat puutteellisia. Tanssiryhmät halusivat käyttöönsä lisätilaa: keskimäärin ilmoitettu tarve on viisi lisäviikkoa vuodessa. Se tarkoittaa kolmea harjoitussalia lisää vuosittaiseen käyttöön. Tanssiryhmät käyttäisivät jopa 21 tarkoitukseen suunniteltua salia vuosittain.

Työ- ja harjoittelutilojen toivottiin sijaitsevan keskustassa (73 %) tai Ruoholahden/Kaapelien alueella (13 %). Kaikki vastanneet toivoivat esitystilojen sijaitsevan keskustassa (100 %). Näistä 15 % piti Kaapelitehdasta keskustaan kuuluvana.

Ryhmien arvion mukaan yleisö ja muut sidosryhmät tulevat kantakaupungista (58 %) ja käyttävät joukkoliikennettä (80 %).

7.2. Festivaalit

Helsingissä on lukuisia tanssifestivaaleja, jotka järjestävät sekä kotimaasta että ulkomailta tulevia vierailuesityksiä. Monien festivaalien ohjelmistosuunnittelua ja -toteutusta hankaloittaa sopivien esitystilojen puute. Tämä koskee sekä tanssitaidetta että muuta esitystaidetta. Kiinnostavia ja laadukkaita kansainvälisiä huippuesityksiä ei voida sopi-

vien tilojen puutteessa tuoda Suomeen. Tanssin ja sitä lähellä olevien esitystaiteiden kansainvälisen vierailutoiminnan pitäisi olla mahdollista myös muulloin kuin festivaalien tapahtuma-aikana.

Yksi festivaaleista toivoi käyttöönsä black box -tilojen lisäksi myös suurta 800–1500 paikkaista näyttämöä. Tanssifestivaalien tilatarpeet kattaisivat pienen näyttämön (100–300 paikkaa) kahdeksan kuukauden käytön, ison näyttämön (400–700 paikkaa) kuuden kuukauden käytön, sekä lyhyinä periodeina ison tuhatpaikkaisen näyttämön käytön. Hyvin aikataulutettuina pelkästään festivaalit täyttäsivät suuren osan mahdollisen tanssille omistetun talon näyttämöajasta.

Festivaalien toiveet näyttämöiden sijainnista ovat yhtenevät: kaikki vastanneet toivoivat tilojen sijaitsevan keskustassa, jossa on yleisö (60 %), joka käyttää esitykseen tullessaan joukkoliikennettä (88 %). Ison näyttämön puute (min. 15 x 15 m) ja kalleus/saataavuus estää merkittävien kansainvälisten vierailujen toteuttamisen. Esitystörnin puuttuminen, katsomoiden ja yleisötilojen pienuus ja epäviihtyisyys, säilytystilojen puuttuminen ja tilojen huono muokattavuus ovat myös este alan kehittymiselle.

7.3. Tanssikoulut ja ammattioppilaitokset

Kyselyyn vastasi 11 pääkaupunkiseudun koulua. Niiden pääasiallinen tilantarve kohdistuu tanssinopetukseen soveltuviin harjoitustiloihin. Toimitilojen sijoittuminen keskustaan tai sen tuntumaan ja hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrelle on tärkeää koko pääkaupunkiseudun tanssinharrastajille. Tällä hetkellä yli puolet tiloista sijaitsee keskustan alueella ja kyselyn mukaan koulujen toiveet lisätilasta sijoittuvat ensisijaisesti sinne. Toimintaa halutaan kasvattaa myös Sörnäisten alueella. Koulut ovat myös halukkaita hajauttamaan toimintaansa eri toimipisteisiin kantakaupungin alueella. Kyselyn vastauksista voidaan päätellä, että harjoitustilojen osalta tilanne on tyydyttävä, mutta lisätilan tarve on selkeästi nähtävissä.

Koulujen suurin tilaongelma on edullisten esitystilojen puute. Kyselyyn vastanneista kouluista puolet ilmoittaa käyttävänsä 100–300 paikkaista black boxia noin 1,6 viikkoa ja 45 % vastanneista 400–700 paikkaista teatteria n. 1,4 viikkoa vuodessa. Tämä merkitsee 16 viikon vuosittaista tilantarvetta vastanneiden koulujen esitystoimintaan. Koko tanssikoulukentän esitystilatarve on suurempi, arvioituna noin 20 viikon vuosittainen tilatarve. Koulujen esitystoiminnan voi ennustaa olevan kasvussa niiden kehittäessä toimintaansa uusien opetussuunnitelmien mukaisesti.

Kysely tuo esiin Helsingissä vallitsevan kilpailun tanssikoulujen välillä. Pääkaupunkiseudun kunnat kohtelevat kouluja eri tavoin tukipolitiikassaan. Helsingiläisten tanssikoulujen perusopetus ei kuulu kaupungin tuen piiriin toisin kuin musiikki- ja kuvataidekoulujen perusopetus. Myös Helsingin korkea vuokrataso kasvattaa koulujen kustannuksia.

7.4. Tanssikentän visioita

Kuultujen asiantuntijoiden visio Tanssin talosta oli tanssin ns. monitoimitila joko uudessa tai vanhassa rakennuksessa. Etusijalla tulisi olla taide-tanssin ja sen yleisöjen kehittäminen monimuotoisesti sekä laaja tanssikulttuurin edistäminen.

Harjoitussalit

Talossa tulee olla ainakin 10 erikokoista harjoitussalia, joiden varustuksen tulee vastata tanssin eri lajien tarpeita. Saleista 2–3:n tulisi vastata kooltaan tanssin talon näyttämöitä.

Näyttämöt

Näyttämöitä tarvitaan kolme. Kaikilla näyttämöillä tulee panostaa uusimpaan näyttämötekniikkaan. Suurimmalla näyttämöllä tulee olla teknistä rakennusta helpottava näyttämötorni sekä kaikissa kunnolliset sivu- ja takatilat.

Noin 1000-paikkainen iso sali on sekä taiteellisesti että tuotannollisesta näkökulmasta katsottuna keskeisin, sillä tällä hetkellä Helsingissä ei ole omaa tilaa suurille tanssiteoksille. Se rajoittaa taiteellista suunnittelua ja yhteistyömahdollisuuksia.

Näyttämön ja katsomon väliseen suhteeseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota: maailmalla on monta hyvää esimerkkiä suuristakin teattereista, joissa näyttämön ja katsomon välinen suhde on saatu pidettyä yllättävän intiiminä, mikä vaikuttaa keskeisesti katsojan saamaan elämykseen.

Käyttöasteen kasvattamiseksi suuren salin katsomo kannattaa rakentaa siten, että sitä on mahdollista rajata pienemmäksi väliseinillä tai verhoilla. Keskisuurella näyttämöllä tulisi olla noin 200–400 katsomopaikkaa. Lisäksi talossa tulisi olla vapaasti muokkaantuva studiotila. Erikoiset näyttämöt tarjoavat paitsi hyvät puitteet erilaisista lähtökohdista syntyville esityksille myös mahdollisuudet festivaalien ja katselmusten tuottamiseen.

Hyviä näyttämö-katsomosuhteen omaavia taloja ovat esim. Sadler's Wells (1568 paikkaa) Lontoossa sekä Maison de la danse (1100 paikkaa) Lyonissa. Myös Tukholman Dansens Husin näyttämön ja katsomon (830 paikkaa) suhde on hyvä. Saksan Tanzhaus NRW on esimerkki isosta näyttämöstä yhdistettynä pieneen katsomoon (max 300): ratkaisu takaa vahvan katsomiselämyksen, mutta on tuotannollisesti erittäin ongelmallinen.

Hightech -laboratorio

Korkean teknologian luova käyttö on jo nyt yksi suomalaisen nykytanssin vahvuuksista. Tanssin talon tulisi olla valo- ja äänitekniikaltaan alan edelläkävijä kansainvälisesti: imagoltaan dynaaminen "hightech-tila", jossa tekniikkaan panostetaan ja sitä hyödynnetään paitsi näyttämöillä myös yleisötiloissa, markkinoinnissa sekä kaupunkinäkyvytyksessä.

Talon tulisi toimia esitysteknologian kokeilulaboratoriona, jossa koreografit ja eri alojen suunnittelijat voisivat kokeilla, kehittää ja testata uusia ideoita. Esitysteknisten innovaatioiden ohella talo mahdollistaisi myös uusia tanssin tuotantotapoja ja yhteistyömalleja esimerkiksi peliteollisuuden ja elokuvan kanssa. Talossa tulisikin olla teknisesti monipuolisten näyttämö- ja harjoitustilojen lisäksi myös kuvaus- ja äänistudio, työskentelytiloja videosuunnitteluun, lavastuspaja, pukuompelimo, muusikoiden tiloja, taiteellisten suunnittelijoiden työpisteet sekä tuotantotoimistotiloja.

Talon tulisi voida tarjota myös taiteilijaresidenssiä niin koti- kuin ulkomaisille ryhmille ja taiteilijoille. Kansainvälinen verkottuminen lisää suoraan ja välillisesti suomalaisen tanssin toimintaedellytyksiä: esiintymiskutsuja, kiertueita, yhteistuotantoja sekä EU- ja muuta rahoitusta.

Teknologiaan panostaminen lisääisi Helsingin ja suomalaisen tanssin innovatiivista imagoa ja kilpailukykyä kansainvälisesti. Teknisesti loistavat puitteet tekisivät Helsingistä halutun vierailukohteen tunnetuimmillekin ulkomaisille esiintyjäryhmille. Teknologiapainotus loisi mahdollisuuksia myös uudenlaiselle tanssin ja IT-teollisuuden väliselle sekä muulle yritys-yhteistyölle.

Sisältötarjonta

Tanssin talon näyttämöillä tanssin eri lajeja tulee esittää laajasti nykytanssista flamencoön ja hip hopista itämaiseen tanssiin sekä etnisiin tansseihin. Talossa voisivat vierailla myös nykysirkus ja muut tanssia lähellä olevat esittävän taiteen lajit. Näkemyksellisellä ohjelmistosuunnittelulla on keskeinen sija talon profiilin luomisessa. Vierailuesityksiä kannattaa tuottaa paitsi itse myös yhteistyössä helsinkiläisfestivaalien (Helsingin Juhlaviikot, Liikkeellä marraskuussa, URB, Aasia Helsingissä jne.) kanssa.

Tanssiryhmät ja yksittäiset koreografit olisivat harjoitussalien ensisijainen käyttäjäryhmä. Talos-

sa järjestettävä kurssitoiminta olisi suunnattu laajasti tanssin ammattilaiskentälle, mutta mahdollisesti myös tanssikoulut voisivat vuokrata saleja omalle harrastajakurssitoiminnalleen. Yleisö- ja yhteisötanssiprojektit toisivat taloon ammattilaisten lisäksi myös muita käyttäjäryhmiä, kuten maahanmuuttajia ja muita erityisryhmiä.

Yleisö

Kansainväliset esimerkit ovat osoittaneet, että tanssin taloilla on keskeinen merkitys tanssin yleisöjen laajentamisessa ja sitä kautta tanssin yhteiskunnallisen merkityksen ja profiilin nostamisessa. Kansainvälisyyden tulee olla luonteva osa tanssin talon viestintää ja markkinointia myös englannin kielellä. Kieleen sitoutumattomana taidemuotona tanssi sopii hyvin vapaa-ajan palveluksi pääkaupunkiseudulla asuville ja tilapäisesti työskenteleville ulkomaalaisille sekä matkailijoille.

Yleisön palvelemisen ytimessä on luonnollisesti mahdollisimman ihanteellisten katsomonyhteyden -olosuhteiden luominen tanssiteosten kohtaamiselle. Lisäksi yleisölle avoin tanssialan kirjasto, näyttelytilat sekä videoteekki sopivat tanssin taloon.

Keskeisessä roolissa on hyvätasoinen anniskelu-olueksin varustettu ravintola-kahvila esitysten yhteydessä. Se mahdollistaisi yleisön ja taiteilijoiden välisen vuorovaikutuksen, toimisi talossa työskentelevien taiteilijoiden lounasravintolana ja kohtaamispaikkana sekä taiteilijatapaamisten ja yleisökeskusteluiden miljöönä. Tanssin talo saisi ravintolasta myös kiinteää vuokratuloa.

Hyvä esimerkki toimivasta ravintolakonseptista on Lyonin Maison de la dansen ravintola. Siellä yleisö ja taiteilijat kohtaavat hyvän ruuan äärellä esitysten jälkeen. Ravintolan asiakkaille näytetään viihdykkeeksi – tai ohjelmistossa esitettävien teosten taustoitukseksi – tanssivideoita Maison de la dansen laajasta videoteekistä. Videoteekkia kartutetaan tallentamalla kaikki talossa esitettävät teokset talon omaan arkistoon.

Tuotantorakenne

Haastattelukierroksella kuullut toimijat eivät esittäneet kovinkaan yksityiskohtaisia näkemyksiä talon tuotantorakenteesta.

Toimijat olivat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että talo tarvitsee johtajan, joka vastaa selkeästi talon ohjelmistopolitiikasta. Korkeaprofiilisella ohjelmistopolitiikalla herätetään yleisön luottamus alaa kohtaan, esitellään uusia ryhmiä ja virtauksia sekä tuetaan taiteilijoiden ja heidän yleisöjensä kehittymistä. Esimerkkeinä pitkän linjan ohjelmistosuunnittelun tärkeydestä yleisöjen ja rahoituspohjan rakentajana mainittiin Lyonin Maison de la danse ja Tukholman Dansens Hus, sekä niitä pitkään johtaneiden Guy Darmet'n ja Jan Zetterbergin elämäntyöt.

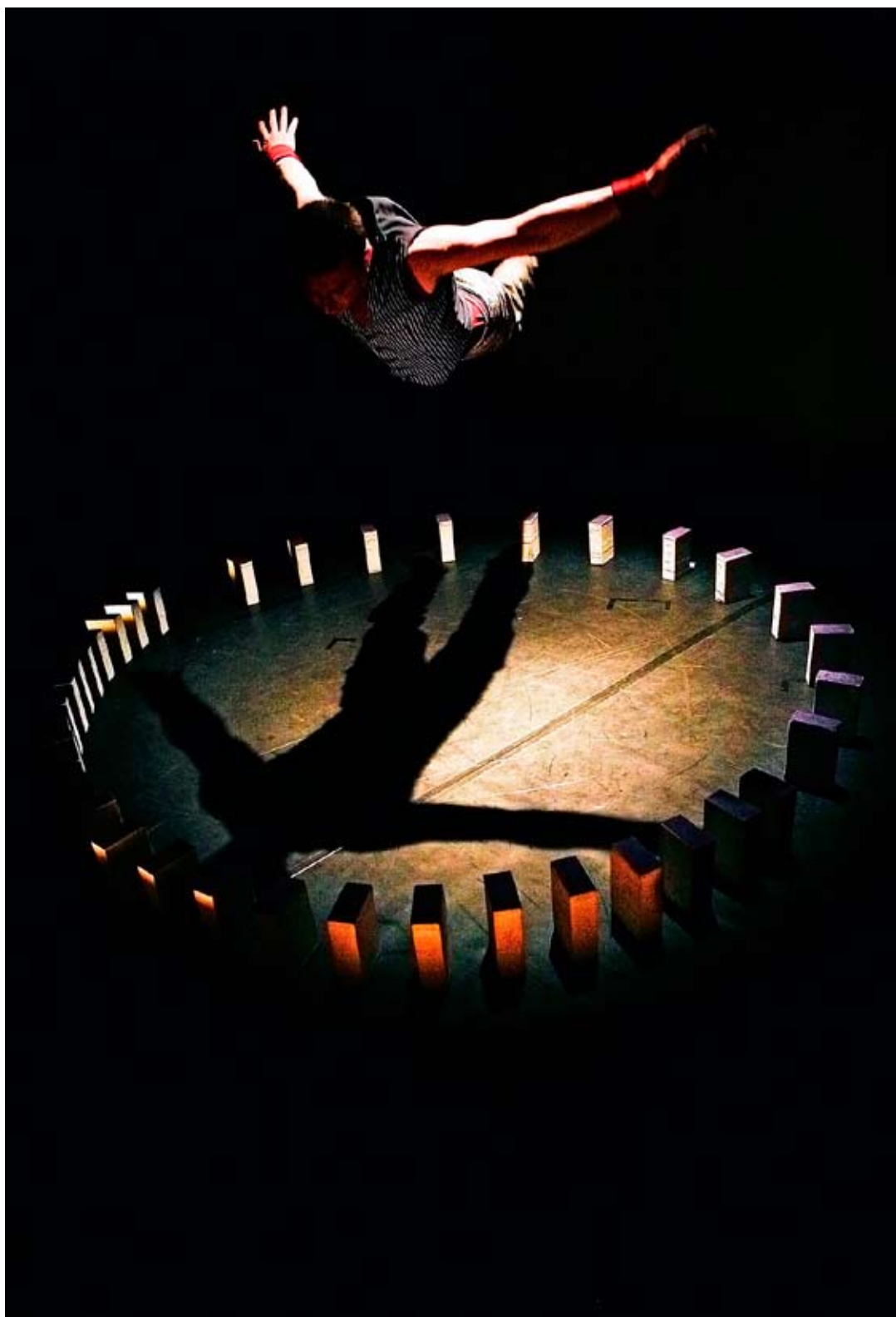
Yhtä mieltä oltiin myös siitä, että talo tarvitsee ammattimaisen tuotannon, markkinoinnin ja tiedotuksen sekä osaavan teknisen henkilökunnan. Vakituista taiteellista henkilökuntaa taloon ei olisi tarkoitus kiinnittää, mutta siellä voisi toimia vaihtuva House Company ja talo voisi tarjota eripituisia residenssejä myös yksittäisille taiteilijoille.

Suuri osa haastattelukierroksen toimijoista näki, että talon tuotantorakenne ja tulonmuodostus kannattaisi toteuttaa yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyönä. Julkisen rahoituspohjan tulisi olla toiminnan kannalta riittävä, mutta kuitenkin korkeaan käyttöasteeseen sekä yksityiseen yritteliäisyyteen ja toiminnan dynaamisuuteen kannustava. Kunnollinen katsomokapasiteetti yhdessä hightech-imagon kanssa mahdollistavat Tanssin talolle todelliset omat ansaintamahdollisuudet.

Talon taustayhteisönä voisi toimia yksityinen – tanssin keskeisten toimijoiden yhdessä muodostama – säätiö, jota tuetaan julkisin varoin.

KUVA: JASKA TEMISEVÄ – VÄRIKÄSTÄ

KUVA: HELI SORJONEN – FUR

8. Tilakartoitus ja katsaus eri vaihtoehtojen mahdollisuuksiin

Tanssitaiteilijoiden työ- ja esiintymistilojen keskittäminen yhteen paikkaan loisi täysin uuden kulttuurikeskittymän Helsinkiin, joka voisi säteillä kaupunginsaansa positiivista energiaa ja nostaa koko ympäristönsä arvoa ja tukea kaupunkikulttuurin kehitystä.

Sijoitusvaihtoehtojen etsinnässä on yhtenä kriteerinä ollut, että tuleva tanssin keskittymä sijoituisi kehittyvään kaupunkirakenteeseen, jossa ympäristö tulee muuttumaan ja jonka tulevaan imagoon ja kaupunkikulttuuriin voi vaikuttaa. Toisaalta sijoituspaikan täytyy olla vanhassa kaupunkirakenteessa, jotta ympäristön palvelutaso on tarpeeksi kehittynyt ja joukkoliikenneyhteydet ovat tarpeeksi kattavat. Vaikuttaa siltä, että kantakaupungin kehittyvät reuna-alueet sopivat hankkeen sijainnille parhaiten.

Tilakartoituksen lähtökohtana oli kaksi vaihtoehtoa; toimintojen sijoittaminen joko olemassa olevaan rakennuskantaan tai uudisrakennukseen. Helsingissä on tällä hetkellä vapaana useita kooltaan ja sijainniltaan sopivia tiloja. Kaupungin strategian mukaisesti tulisi hyödyntää jo olemassa olevaa rakennuskantaa ja löytää sisältöä sille. Toisaalta työ- ja esiintymistilojen rakentaminen on teknisesti ja tilallisesti vaativaa, eikä niiden sijoittaminen olemassa olevaan rakennukseen välttämättä tuota minkäänlaisia kustannushyötyjä. Uudisrakennuksella todennäköisesti saavutettaisiin toiminnallisesti ja teknisesti paras ratkaisu.

Lisäksi esillä on ollut ns. hajautettu ratkaisu, jossa eri toiminnot on sijoitettu kantakaupungin alueelle olemassa olevaan rakennuskantaan ja mahdollisiin pienempiin uudisrakennuksiin. Malli on täysin käyttökelpoinen ja jo nykyisin osittain käytössä. Hajautettu malli ei kuitenkaan tuo keskitetyn ratkaisun kaupunkikulttuurillisia ja -rakenteellisia etuja.

Sijaintivaihtoehtoja kartoitettaessa jätettiin kaupungin ydinkeskusta tietoisesti vähemmälle huomiolle. Liikenteellisesti kantakaupunki on tietenkin ylivoimainen muihin vaihtoehtoihin nähden, mutta projektin tarjoamat heijastusvaikutukset ympäristöönsä jäisivät ydinkeskustassa vähäisemmiksi. Keskusteluissa käsiteltiin lukuisia eri vaihtoehtoja Töölönlahdelta Hakaniemeen, mutta tarkempaa selvitystä eri vaihtoehtoista tai niiden mahdollisuuksista ei tehty. Voidaankin todeta, että kaupungin keskustasta todennäköisesti löytyy useita vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja hankkeen koosta, sisällöstä ja aikataulusta riippuen.

Tämän selvityksen yhteydessä on nostettu sijaintivaihtoehtoiksi Jätkäsaaren ns. Bunkkeri, Töölön autokomppanian kasarmi, Pasilan konepaja-alue, Keski-Pasila ja Suvilahti.

8.1. Jätkäsaaren "bunkkeri"

Alueen yleiskuvaus

Nykyinen Länsisataman alue tulee muuttumaan asuntovaltaiseksi osaksi kantakaupunkia sata-matoimintojen muutettua Vuosaareen. Jätkäsaarella alkaa vuosia kestävä rakentaminen, jonka aikana tasainen konttikenttä muutetaan eläväksi osaksi Helsinkiä. Alue on suunniteltu ennen kaikkea niille kaupunkilaisille, jotka arvostavat tiivistä kaupunkirakennetta, kävelymatkan päässä sijaitsevia palveluja ja toimivaa raitiovaunuilla hoidettua joukkoliikennettä.

Jätkäsaari on yksi Helsingin merkittävistä rakentamiskohteista 2010-luvulla. Tavoitteena on toiminnallisesti monipuolinen kaupunginosa, jossa työ, asuminen, vapaa-aika ja virkistys lomittuvat mahdollisimman paljon. Alueelle on tarkoitus sijoittaa toimintoja, jotka palvelevat koko kaupunkiseutua.

"Bunkkeri"

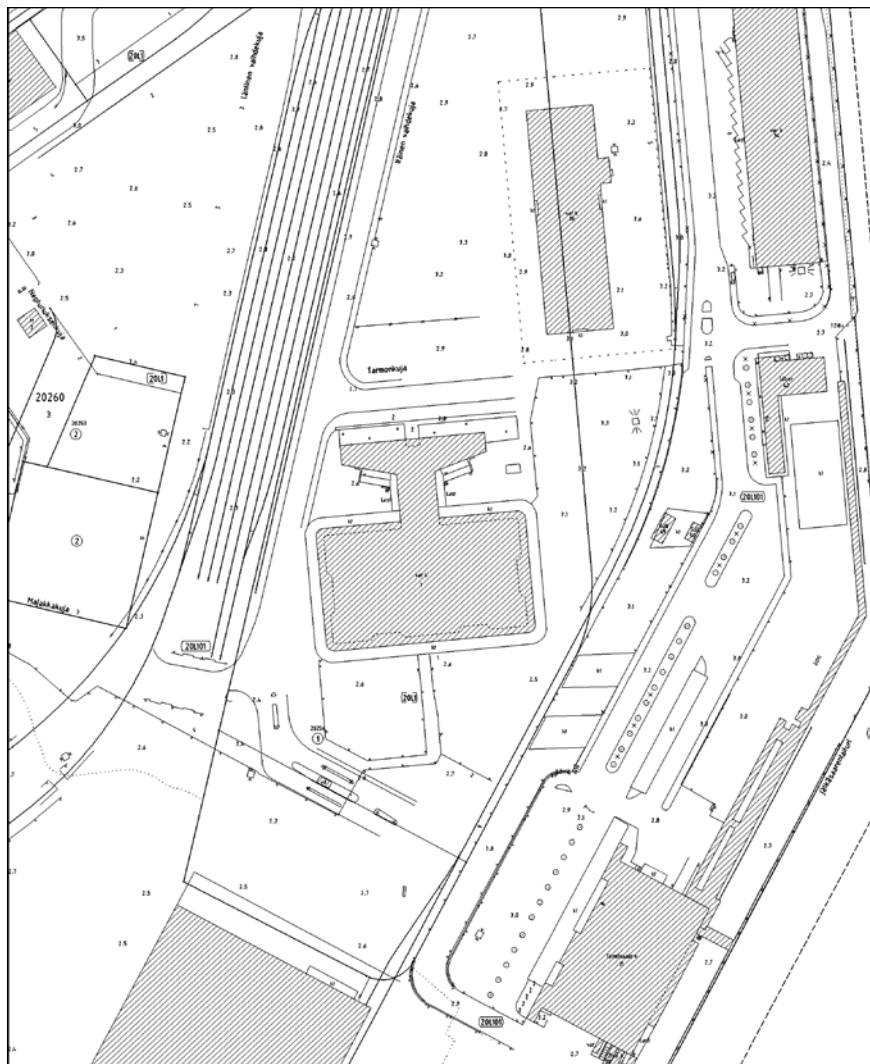
Tarmonkujalla sijaitseva 38 800 k-m² suuruinen talletusvarasto, "Bunkkeri" (1970, arkkitehti

ti Luukkonen) on alueen suurin rakennus ja selvä maamerkki. Se oli aktiivisessa käytössä talletusvarastona aina siihen asti, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin. Nykyisin rakennus on vajaakäytössä. Kellarikerrokseen on rakennettu väliaikainen rakennusviraston varikko. Rakennukseen on esitetty erilaisten liikuntapalvelujen ja palloilutilojen sekä uimahallin sijoittamista. Liikuntakeskus liittyy luontevasti rakennuksen läheisyyteen kaavailtuun liikuntapuistoon. Bunkkerin liikuntakeskuksen yhteyteen kaavaillaan noin 5000 m² nuorisokulttuurin keskusta. Lisäksi läheisen koulun liikuntatilat on tarkoitus sijoittaa "bunkkeriin".

Rakenteiltaan ja muuntojoustavuudeltaan "bunkkeri" soveltuu hyvin mitä moninaisimpiin liikunnan ja vapaa-ajan käyttötarkoituksiin.

Liikenneyhteydet

Länsiterminaalin kautta kulkee noin kolme miljoonaa matkustajaa vuodessa. Matkustajasatamaa palvelee tällä hetkellä bussilinja 15. Alueella liikennöivät raitiovaunulinjat 6 ja 8. Ruoholahden metroasema on noin kilometrin päässä "bunkkerista". Matkustajasatamaan on Jätkäsaarella ja-

lankulku- ja pyöräily-yhteys Mechelininkadulta. Lisäksi Laivapojankadulla on kevyen liikenteen tie, joka liittyy Ruoholahdesta tuleviin väyliin.

Jätkäsaaren kaavoituksessa on alusta alkaen ollut tavoitteena mahdollisimman hyvä joukkoliikenne. Tämän hetkisten suunnitelmien mukaan raitiolinjat 6 ja 9 jatkavat Jätkäsaaren keskustan suunnasta ja raitiolinja 8 jatkaa Ruoholahdesta joko Jätkäsaaren tai Salmisaaren.

Aikataulu

Tanssintalo-hankeen eteenpäinviemiselle ”bunkkerin” tiloihin ei ole aikataulullisia esteitä. Jätkäsaaren alue on Helsingin kaupungin omistuksessa ja ”bunkkeri” siirtyy kiinteistöviraston hallintaan satamatoimintojen siirtyessä Vuosaaren vuoden 2008 lopussa. Tanssintalo-hanke on Jätkäsaaren osayleiskaavan mukainen. Kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymässä asemakaavaehdotuksessa ”bunkkeri” on yleisten rakennusten korttelialuetta ja osoitettu liikuntatiloiksi ja nuorisotiloiksi.

8.2. Taivallahden kasarmi

Alueen sijainti ja yleiskuvaus kohteesta

Taivallahden kasarmi sijaitsee Taka-Töölössä Pohjoisen Hesperiankadun ja Mechelininkadun kulmassa.

Taivallahden kasarit ovat Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa. Puolustusvoimat ovat poistumassa alueelta ja rakennuksille etsitään uutta käyttöä. Kasarit koostuvat kolmesta rakennusosasta, kasarmista, autohallista ja korjaamosta.

Mahdollisuudet

Autokomppanian tilat on suunniteltu kasarmikäyttö silmälläpitäen. Tämä näkyy tilahierarkiassa ja tilojen luonteissa. Rakennusten ja alueen tulevaa käyttöä rajoittaa rakennussuojelun asettamat tavoitteet.

Museovirasto on suhtautunut varauksellisesti kasarmien muuttamiseksi asuinkäyttöön, mikä

on hidastanut kaavamuutoksen valmistelua. Uuden käytön tulisi sopeutua rakennusten arkkitehtuuriin. Tanssin talo -hanke voisi luontevalla tavalla sopeutua vanhaan rakennuskantaan.

Aikataulu

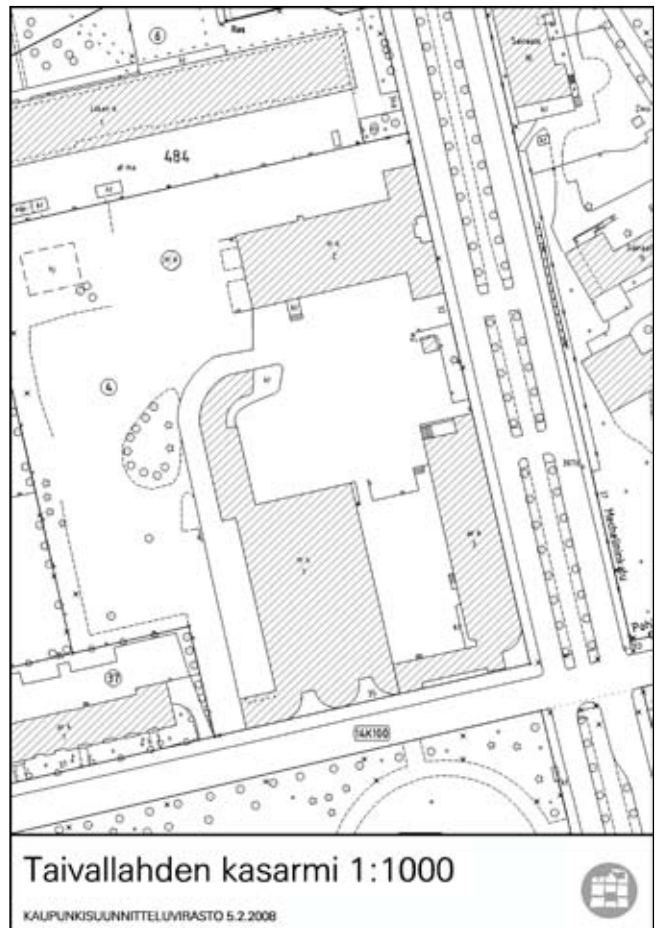
Asemakaavanmuutos käyttötarkoituksen muuttamiseksi on tekeillä. Kasarmien kunnostaminen uuteen käyttöön voidaan aloittaa välittömästi kaavamuutoksen valmistuttua.

Liikenneyhteydet

Alueen saavutettavuus julkisilla kulkuneuvoilla on melko hyvä. Lähimmälle raitiovaunupysäkille Runeberginkadulle on noin 300 metriä. Auto liikenteen näkökulmasta Taivallahden kasarit ovat helposti saavutettavissa. Mechelininkadulla on tonttiliittymä kasarmialueelle.

TAIVALLAHDEN KASARMI/HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON KUVA-ARKISTO

8.3. Pasilan konepaja-alue

Alueen sijainti

Pasilan konepaja sijaitsee Sturenkadun pohjoispuolella Teollisuuskadun ja Aleksis Kiven kadun välissä.

Yleiskuvaus kohteesta

Konepajan alue on VR-yhtymän omistuksessa. VR:n toiminta on väistymässä ja alueelle on siirtynyt tilapäistä käyttöä. YIT-rakennus Oy kehittää aluetta VR-yhtymän kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella rakentaen ja kunnostaen alueen rakennuskannan. Alueelle on hyväksytty asemakaavan muutosluonnos vuonna 2003. Asemakaavoja muutetaan osissa alueen rakentumisen mukaan. Konepajan Pasilan puoleisen päänsä uusiin kortteleihin on jo rakentumassa asuntoja. Alueen teollisuushistoriallisesti arvokkaimmat teollisuusrakennukset tullaan suojelemaan. Halleihin on suunniteltu sijoittuvaksi liike- ja ravintolatiloja sekä vapaa-ajan toimintaa sekä kulttuuritoimintaa.

Mahdollisuudet

Tanssin talo voisi sijoittua erinomaisesti ns. Aluskehysosastoon, joka poikkeaa alueen muista ko-

nepajahalleista siten, että sen pilariväli on huomattavasti väljempi. Rakennuksen pinta-ala on noin 3 300 m², (n. 73 m x 44 m). Hallin keskellä kulkeva pilaririvi jakaa tilan kahteen noin 20 metriä leveään ja 65 metriä pitkään vapaaseen tilaan, jonka korkeus on noin 7,5 metriä. Konepajan asemakaavan muutosluonnoksessa on Aluskehysosaston läheisyyteen Teollisuuskadun varteen ja Sturenkadun varteen osoitettu useita rakennuspaikkoja toimisto- ja liikerakennuksille. Toimisto- ja työtilan osoittaminen näihin uudisrakennuksiin on mahdollista.

Aikataulu

Alueen asemakaavan muutokset on tekeillä ja rakennuksen kunnostaminen Tanssin taloksi voisi alkaa välittömästi asemakaavojen tultua voimaan.

Liikenneyhteydet

Alueelle on erinomaiset liikenneyhteydet. Konepajan läpi on rakenteilla raitiolinja 9. Lähikauduilla on useita bussi- ja raitiovaunulinja. Pasilanjuna-asemalle on noin kilometri. Ajoneuvoliikenteen yhteydet ovat niin ikään erinomaiset.

Pasilan Konepaja-alue Alkki-rakennus 1:1000

KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO 5.2.2008

8.4. Keski-Pasila

Yleiskuvaus kohteesta

Keski-Pasila rakennetaan Pasilan aseman länsi- ja eteläpuolelle alueelle, jolta sataman järjestelyratapiha poistuu Vuosaaren sataman valmistuessa vuoden 2009 jälkeen. Keski-Pasilaan suunnitellaan uusi keskus, joka toimii Helsingin keskustatoimintojen laajenemisalueena. Samalla se yhdistää ratapihojen erottamat Itä- ja Länsi-Pasilat ja muodosta Pasilalle uuden monipuolisen kaupunginosakeskuksen. Keski-Pasilaan on suunnitteilla noin 15 000 uutta työpaikkaa ja noin 3 000 uutta asukasta.

Alueen sijainti

Keski-Pasilan kaupunkirakenteellinen asema pää- ja rantaradan leikkauspisteessä sekä sijainti keskeisesti seudulla on erinomainen. Tanssin talo -hanke olisi osa Keski-Pasilan metrokorttelia, joka sijaitsee Pasilansillan pohjoispuolella Pasilan aseman yhteydessä Ratapihantien ja Pasilankadun välisellä alueella. Alueelle suunnitellaan mittavaa monipuolista kauppakeskusta, jossa olisi hypermarket, tavaratalo, erikoiskauppoja, ravintoloita ja palveluja. Kauppakeskuksen yhteyteen tai läheisyyteen on tarkoitus sijoittaa julkisia tai yksityisiä kulttuurin, vapaa-ajan ym. palveluja.

Keski-Pasilan välittömässä läheisyydessä sijaitsevat suuret tapahtuma- ja mediakeskittymät: Messukeskus, Hartwall-areena, Linnanmäki ja Ilmalan mediakeskus, jonka ytimenä ovat Yle, MTV ja Forum Virium Helsinki. Itä-Pasilassa sijaitsee myös Helsingin pääkirjasto ja Helsingin kaupungintatterin Studio Pasila.

Mahdollisuudet

Keski-Pasilalle ollaan suunnittelemassa uutta, omaleimaista ja modernia keskusta. Tanssin talo -hanke voisi omalta osaltaan olla vahvasti luomassa alueen uutta imagoa ja ilmettä. Keski-Pasilassa

tilakysymystä voi miettiä joko omana uudisrakennuksena tai myös jonkinlaisena monitoimiratkaisuna, yhdessä muiden mahdollisten metrokortteihin sijoittuvien kulttuuritoimijoiden kanssa.

Aikataulu

Metrokorttelin suunnittelusta on tarkoitus järjestää suunnittelu- ja toteutuskilpailu vuoden 2008 lopulla, jonka jälkeen alueelle laaditaan asemakaava. Metrokortteli voisi olla valmis noin vuonna 2015.

Liikenneyhteydet

Pasila on jo nyt suuressa määrin liikenteen solmu-kohta. Pasilassa rata haarautuu pääradaksi sekä rantaradaksi. Kaikki lähi- ja kaukoliikenteen junat pysähtyvät Pasilassa. Päärautatieaseman ja Pasilan aseman välisellä matkalla matkustaa vuodessa noin 25,7 miljoonaa matkustajaa, ja se on Suomen vilkkain rataosa.

Tulevaisuudessa Pasilan asemalla kohtaavat lähi- ja kaukojunat, metro, raitiotie ja linja-autot. Uusi metrolinja on suunniteltu Pasilasta Töölön, ydinkeskustan ja Katajanokan kautta Kruunuvuorenrantaan. Keski-Pasilaan kehitetään myös vetovoimainen kevyenliikenteen reitistö.

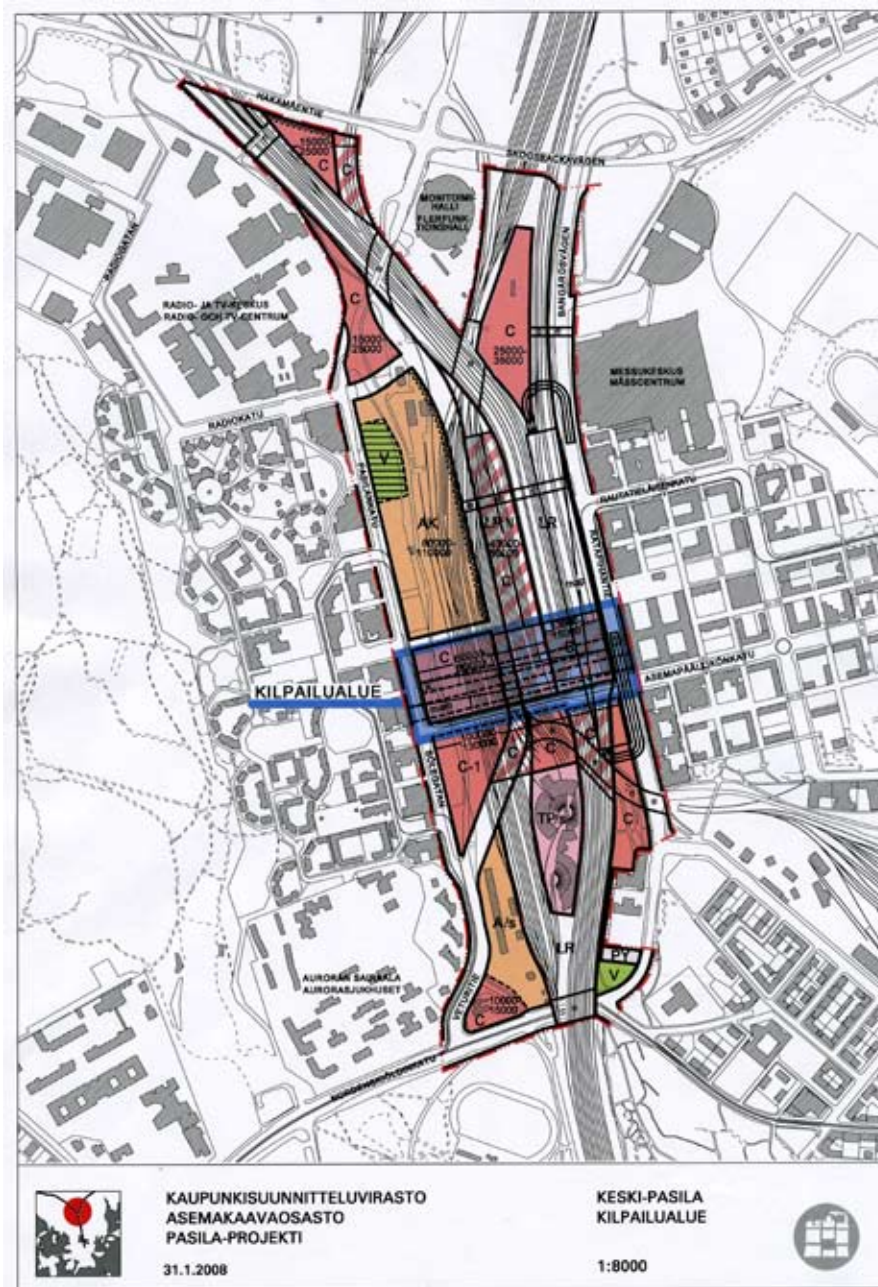
Myös autoliikenteen kannalta Keski-Pasila on hyvin saavutettavissa. Hakamäentie, Nordenskjöldinkatu, Ratapihantie ja Pasilankatu ovat aluetta rajaavia pääväyliä ja -katuja. Alueen uusi pääkatu kulkee metrokorttelin alitse ja siltä on ajoyhteys korttelin alla sijaitseviin pysäköintiloihin.

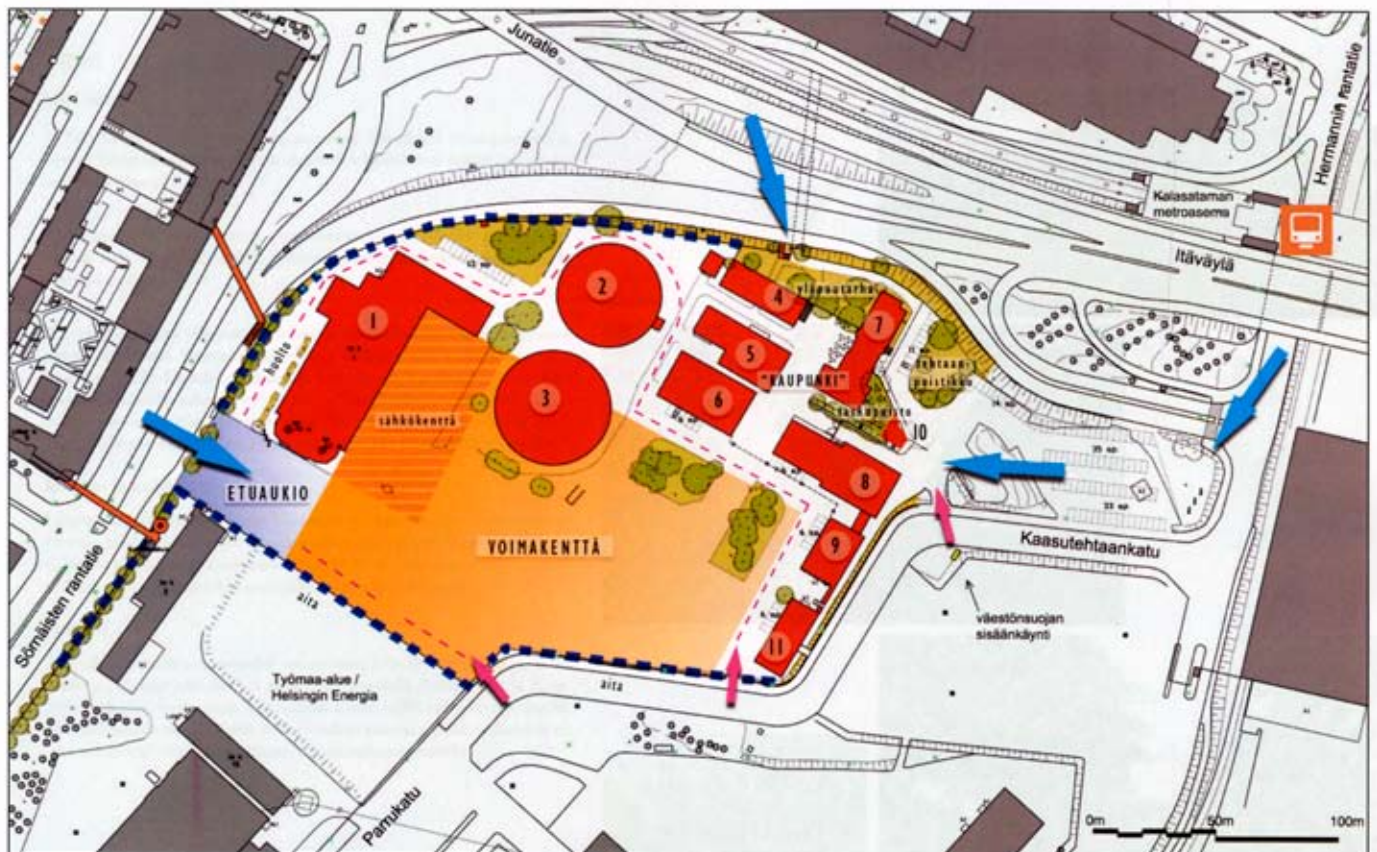
Muuta

Keski-Pasilan pääasiallinen maanomistaja Suomen valtio ja Helsingin kaupunki solmivat joulukuussa 2002 aiesopimuksen alueen tulevan maankäytön periaateratkaisusta ja kaavoittamisesta. Sopimukseen on kirjattu yleisperiaatteet, joiden mukaisesti rautateiden käytöstä vapautu-

vien ja sopimusalueeseen kuuluvien muiden alueiden tuleva maankäyttö suunnitellaan, ja muuttuneen maankäytön edellyttämät järjestelyt toteutetaan tulevaisuudessa.

Keski-Pasilan länsiosa kuuluu aiesopimukseen. Aiesopimuksen ulkopuolelle jäävät päärata asemarakennuksineen sekä rautatietoiminnolle jäävät alaratapihan alueet. Suomen valtio omistaa rata-alueen maapohjan ja Pasilan aseman omistaa VR-Yhtymä Oy. Helsingin kaupunki omistaa katualueet ja Pasilan sillan.

8.5. Suvilahti

Yleiskuvaus kohteesta

Suvilahden alue sekä sillä oleva rakennuskanta on siirtymässä Kiinteistö Oy Kaapelitalon hallintaan ja edelleen kehitettäväksi moninaisiin kulttuurintarpeisiin. Voimalaitoksen ja kaasutehtaan rakennukset piha-alueineen muodostavat kerrosaltaan noin 12 500 k-m² rakennuskokonaisuuden, jonka lisäksi alueelle on mahdollista rakentaa uudisrakennuksia yhteensä noin 7 000 k-m². Mikäli Tanssin talo sijoittuisi Suvilahden alueelle, se tulisi rakentaa uudisrakennuksena nykyisen kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskokonaisuuden läheisyyteen.

Sijainti

Suvilahden alue rajautuu Sörnäisten rantatien ja Parrukadun linjauksiin. Sijainti on kulttuurikäytön näkökulmasta keskeinen. Alueen kulttuurikäyttö tulee vahvistamaan Helsingin taidetaide -akselia, joka alkaa keskustasta ja päättyy Viikkiin. Teatterikorkeakoulu ja Oopperan balettioppilaitos toimivat Suvilahden välittömässä läheisyydessä, lisäksi Kuvataideakatemia on palaamassa Sörnäisiin toimitilojen korjaustöiden valmistuttua. Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätio on kunnostamassa ateljeetiloja Suvilahden metroaseman läheisyyteen. Kallio-Sörnäinen -alueelle on sijoittunut runsaasti erilaista pienimuotoista taide- ja kulttuuritoimintaa sekä sitä hyödyntävää muuta toimintaa. Kalasataman uudisrakennuksiin on kaavailtu kulttuurialan yritystoimintaa, ja läheinen Tukutorin alue avautuu uusille palveluille.

Sijaintia täydentävät hieman kauempana alueen pohjoispuolella Arabianrannassa toimivat Taideteollinen korkeakoulu, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian kulttuuri- ja palvelualat ja Pop & Jazz Konservatorio. Useiden keskeisten toimijoiden läheisyys ja sijainti kaupunkirakenteessa tuo Suvilahden alueelle vetovoimaa,

KUVA: JUSSI HELLSTEN – FLOW-FESTIVAALI

ja mahdollistaa alueen monimuotoisen kehityksen.

Liikenneyhteydet

Tanssin talon käytön kannalta saavutettavuus on avainasemassa. Suvilahden joukkoliikenneyhteydet ovat erinomaiset, ja yhteydet paranevat lähivuosina edelleen. Alueen vieressä oleva Kalasataman metroasema tarjoaa yhteydet sekä itään että länteen, ja metron lisärakentaminen laajentaa yhteyksiä. Kalasataman alueen yleiskaavan lähtökohtana on uusien raitioliikenneyhteyksien rakentaminen Suvilahden välittömään läheisyyteen. Raitio- ja bussiliikenteen nykyisestä solmukohdasta Sörnäisistä on vain muutaman minuutin kävelymatka Suvilahden alueelle. Autoliikenteen näkökulmasta Suvilahti on helposti saavutettavissa.

Aikataulu

Suvilahden alue on Helsingin kaupungin omistuksessa ja mahdollinen hanke olisi valtuuston tammikuussa 2008 hyväksymän osayleiskaavan mukainen. Tanssin talo -hankkeen rakentaminen vaatisi kuitenkin asemakaavamuutoksen ja todennäköisesti Itäväylän liityntärampin siirron. Lisäksi alueen maaperä vaatii puhdistamista. Alueen saattaminen rakentamiskelpoiseksi vaatii vähintään kaksi vuotta.

8.6. Tilaohjelma

Työryhmän työskentelyn aikana keskustelun pohjaksi laadittiin hankkeesta alustava tilaohjelma, joka pyrkii vastaamaan eri käyttäjäryhmien tarpeisiin. Tilaohjelmaa ei ole mitoitettu erityisesti mihinkään edellä esitettyyn kohteeseen.

Tilaohjelman on laatinut työryhmän ohjauksessa Arkkitehtitoimisto Talli Oy.

TILA	HENK.	HY-M ²	KORKEUS	TILAVUUS M ³	HUOM.
SALI näyttämö + sivutilat	800	750	13 m	9 750	nouseva torni
lavastepaja		600	24 m	14 400	
muut aputilat:		280	9 m	2 520	
kuormaustila		450	4,5 m	2 025	
varastot					
tekniikka					
SALI + näyttämö	300	420	9 m	3 780	nouseva
AULAT		600	5 m	3 000	
vaatesäilytys ja wc:t		200	3,5 m	700	
HARJOITUSSALIT					
1		300	5 m	1 500	esitystila
2		300	5 m	1 500	
3		300	5 m	1 500	
4		100	5 m	500	
5		100	5 m	500	
varastot, tekniikka		100	5 m	500	
PUKU- JA PESEY- TYMISTILAT		400	3,5 m	1 400	
HENK.TILAT: toimistotilat lipunmyynti vahtimestarit	30	400	3,5 m	1 400	
RAVINTOLA, KAHVIO		400	5 m	2 000	erillinen
Hyötypinta-ala yhteensä		5 700 hy-m²		46 975 m ³	
Hyötypinta-alan ulkopuolelle jäävät:					
– käytävätilat		ratkaisusta riippuen			
– tekniset tilat		600			
Kerrosala ja tilavuus yhteensä noin		7 600 ke-m²		53 500 m³	

8.7. Yhteenveto

Tanssin talo -hankkeen sijoitusvaihtoehtojen yhteenvetona voidaan todeta, että hankkeelle löytyy mielenkiintoisia ja realistisia vaihtoehtoja eri puolilta Helsinkiä, kantakaupungin ulkokehältä. Hanke luonteeltaan sopisi erinomaisesti kehittyvään kaupunkirakenteeseen, jossa se pystyisi parhaiten muotoutumaan näkyväsi osaksi ympäristöään. Hankkeen merkitys ympäristössä imagoon tulee olemaan suuri.

Selvityksessä käsiteltiin tarkemmin viittä mahdollista sijaintivaihtoehtoa. Niitä ei aseteta paremmuusjärjestykseen, koska kullakin on

omat vahvuutensa. Hankkeen etenemisen ja kehittymisen myötä tullaan näkemään mitä osalualueita ryhdytään vahvistamaan varsin laaja-alaisessa projektissa.

Jätkäsaaren vaihtoehdossa korostuneena suuntana on tanssikulttuurin samaistuminen leimallisesti urheiluun. Taivallahden kasarmialue voisi tarjota erinomaisen mahdollisuuden eräänlaisen tanssin kampuksen luomiseksi. Suvilahdi liittäisi tanssin luontevasti Kaapelitehtaaseen ja sitä kautta laajasti koko kulttuurin kenttään. Keski-Pasila taas liittäisi hankkeen vahvasti mediakulttuuriin.

KUVA: PIRJO LEMPEÄ – CIRCULUS FEMINEUS 2

KUVA YLLÄ: MIKKO HELIN – FLAMENCO-ILTA 2
VIEREINEN KUVA: HEIDI UUTELA – VIIVA
KUVA ALLA: MILLA MOILANEN – TAIKURI

9. Johtopäätökset

Tanssitaiteen alalla on tapahtunut merkittävää määrällistä ja laadullista kehitystä parin viimeisen vuosikymmenen aikana. Korkeatasoisen koulutuksen seurauksena alalle valmistuu jatkuvasti uusia ammattilaisia. Uusien ryhmien ja tekijöiden ohella myös festivaalienten laajentuminen, kasvaneet yleisömäärät sekä suomalaisen tanssin saama kansainvälinen menestys ovat olleet osa tätä kehitystä. Vaikka valtio ja kunnat ovat kasvattaneet merkittävästi tanssitaiteen saamaa tukea, on tanssitaiteen saama prosentuaalinen osuus kaikesta taiteen ja kulttuurin tuesta edelleen pieni.

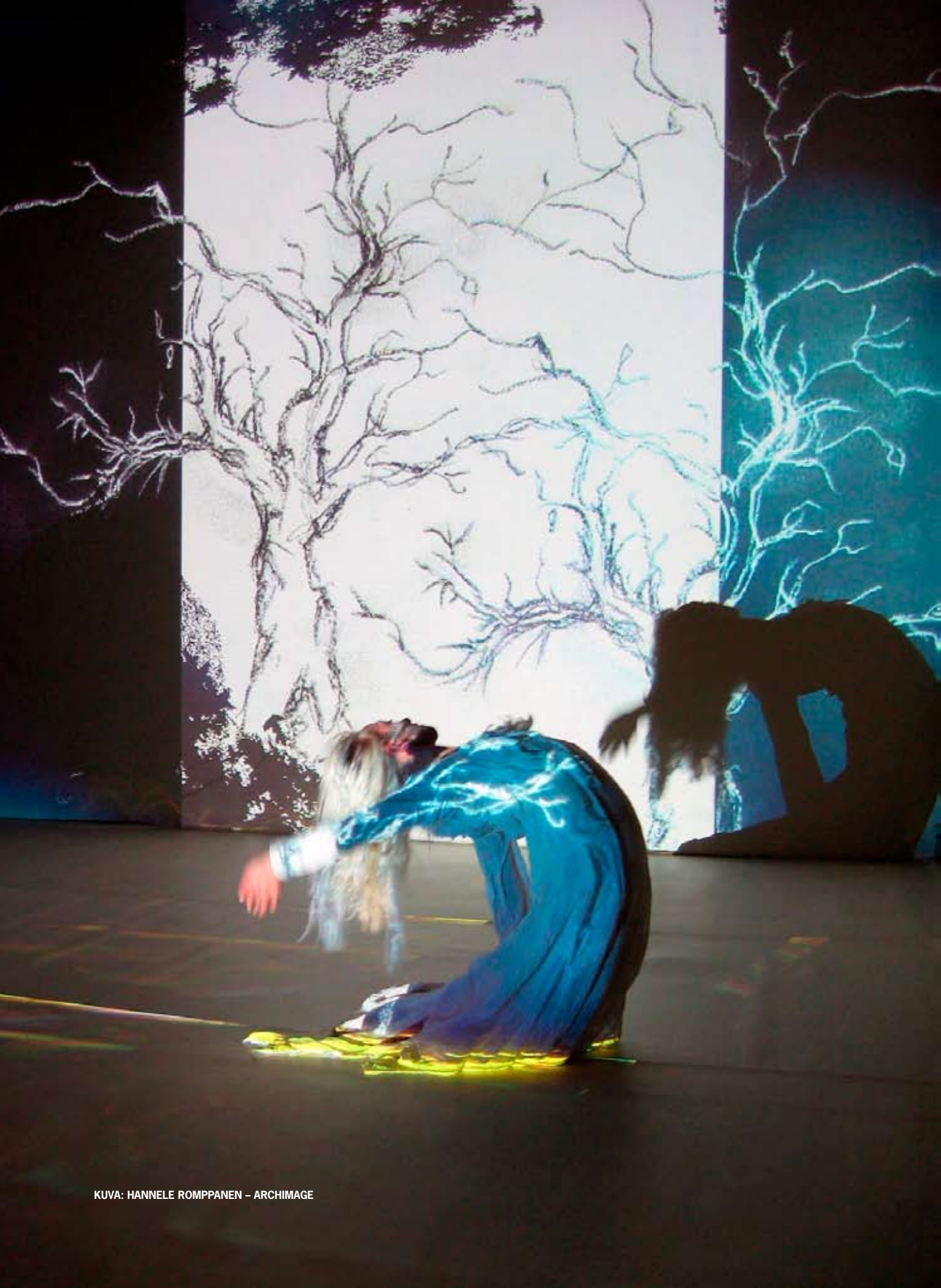
Harjoitus-, tuotanto- ja esitystilojen osalta tanssitaiteilijoiden työskentelyolosuhteet ovat jääneet merkittävästi jälkeen muiden taidealojen tilanteesta. Kunnollisten esitystilojen puuttuessa teknisesti haastavien tai kooltaan suurten tanssiteosten esittäminen Helsingissä on tällä hetkellä vaikeaa. Zodiak – Uuden tanssin keskuksen alle satapaikkainen pieni studionäyttämö Kaapelitehtaalla on edelleen ainoa pelkästään tanssinäyttämönä toimiva esitystila Helsingissä. Vaikka Zodiak onkin keskeinen nykytanssin toimija ja sen toiminta on laajaa ja monipuolista, se ei pysty tilojensa ja toimintaresurssiensa puitteissa vastaamaan kasvaneen ja nopeasti kehittyvän alan tarpeisiin.

Tanssin sisältämän potentiaalin toteutuminen edellyttää uusia toimenpiteitä. Ulkomailta saadut esimerkit kertovat siitä, miten tanssitaiteelle omistettu talo on merkittävästi edistänyt taiteenlajin asemaa ja arvostusta, taiteellista kehitystä, kansainvälistä yhteistyötä sekä yleisön ja tanssin kohtaamista. Tanssitaiteilijoille keskeisten harjoitus-, näyttämö- ja toimistotilojen lisäksi eurooppalaisissa tanssin taloissa on keskitetty saman katon alle usein myös muita toimintoja ja toimijoita. Näyttämö- ja lämpiötilojen ohella yleisöä palvelevat mm. tanssialan kirjasto ja videoteekki, näyttelytilat sekä ravintola. Ratkaisut

poikkeavat toisistaan, mutta yhteistä tanssin talolle on toimintojen keskittämisen seurauksena aikaansaatu taiteenalan merkittävä kehittyminen.

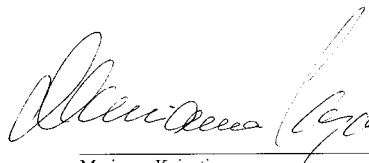
Tämän selvityksen mukaan vaatimukset täyttävien esitys- ja harjoitustilojen puute jarruttaa tanssin mahdollisuuksia nousta muiden taiteenalojen rinnalle. Harjoitustilaongelmaan voidaan löytää väliaikainen ratkaisu nopeastikin. Pitämällä tähtäimellä on kuitenkin pyrittävä ratkaisemaan tanssin tilakysymykset kokonaisvaltaisesti. Työryhmän mielestä tavoitteeksi tulisikin asettaa tanssille omistettu tilakokonaisuus, tanssin talo. Tanssin talo tuo ulkomaiset huippuvierailut helsinkiläisyleisön ulottuville. Lisäksi talo lisäisi kansainvälistä yhteistyötä ja verkottumista ja tarjoaisi sitä kautta mahdollisuuksia kansainvälisten rahoituskanavien hyödyntämiseen.

Työryhmä on tarkastellut joitakin tanssin talolle soveltuvia alueita yksityiskohtaisemmin. Tilat voivat sijoittua muuallekin, missä aamusta iltaan toimiva taidelaitos toisi merkittävää lisäarvoa alueelle. Tilojen tulee joka tapauksessa olla yleisölle helposti saavutettavissa, hyvien liikenneyhteyksien varrella. Työryhmän mukaan talo ja sen näyttämöt kannattaisi varustaa siten, että talo on uuden teknologian tarjoamilta puitteiltaan tanssialan kansainvälinen edelläkävijä.

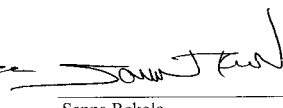

10. Ehdotukset

- I Tanssin tilakysymysten kokonaisvaltaiseksi ratkaisemiseksi kehoitetaan tanssin alan keskeisiä järjestöjä ja asiantuntijoita laatimaan esitys ns. tanssin talon hallintomalliksi ja rahoitus-suunnitelmaksi. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kansainväliset esimerkit ja eurooppalaisista tanssin taloista saadut kokemukset.
- II Väliaikaisena ratkaisuna harjoitustilaongelmaan selvitetään, mihin tiloihin vuoden 2009 aikana voidaan perustaa tanssitaiteilijoiden käyttöön tarkoitettu noin kuuden harjoitussalin kokonaisuus, joka täyttää alan erityisvaatimukset. Vuokrien taso ei saa muodostua esteeksi tilojen käytölle.
- III Perustetaan työryhmä, jossa on edustus ainakin kaupunginsuunnitteluvirastosta, liikuntavirastosta, kulttuuriasiainkeskuksesta sekä kiinteistövirastosta selvittämään yksityiskohtaisesti uuden taidelaitoksen sijoittumista kaupunkirakenteeseen.

Marianna Kajantie
Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus

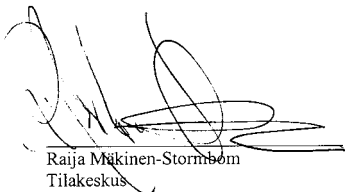
Sanna Rekola
Tanssin Tiedotuskeskus

Tuomas Hakala
Kaupunkisuunnitteluvirasto

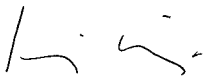
Ari Tenhuja
Teatterikorkeakoulu

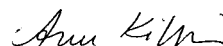
Raija Mäkinen-Storheim
Tilakeskus

Mikael Aaltonen
Urb - festivaali

Irmeli Niemi
Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus

Anu Kilpi
Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus

FOTO: KIM LAINE - ANTONI OCH KIA, RUMBA

Slutsatser

Under de par senaste decennierna har det inom danskonsten skett märkbar utveckling både antals- och kvalitetsmässigt. Tack vare den högklassiga utbildningen bildas det ständigt nya proffs. En del av denna utveckling har utgjorts av nya grupper och aktörer, festivalfältets utvidgande, ökad publikmängd och den internationellt högt värderade finska dansen. Trots att danskonsten beviljats betydligt högre understöd av staten och kommuner, är den procentuellt fortfarande liten inom dans- och kulturunderstöden.

Danskonstnärernas arbetsomständigheter, såsom övnings-, produktions-, scen- och förevisningsutrymmen, har betydligt blivit efter i utvecklingen jämfört med övriga konstområden.

I brist av hyggliga förevisningsutrymmen är det svårt att förevisa tekniskt utmanande eller rymliga dansverk. Zodiak – centret för ny dans – har en liten studioscen för under etthundra personer på Kabelfabriken, som fortfarande är den enda scenen som enbart fungerar som dansscen i Helsingfors. Trots att Zodiak verkar som en central aktör inom modern dans och dess mångsidiga och omfattande verksamhet, kan den inte med sina resurser och utrymmen fylla de behov som den snabbt tilltagande branschen kräver.

Det krävs nya åtgärder för att potentialen som dansen innehar kan förverkligas. Vi har exempel utomlands som entydigt bevisar att ett hus ägnat enbart åt danskonsten märkbart främjar dansens position och uppskattande, konstnärliga utveckling, internationella samarbete samt mötet mellan publiken och dansen. I europeiska dansens hus har man ofta koncentrerat diverse verksamheter och funktionärer under samma tak utöver de för danskonstnärer nödvändiga övnings-,

förevisnings- och kontorsutrymmen. Utöver de välfungerande scen- och foajéutrymmen kan besökarna betjänas av bl.a. dansbibliotek, videotek, utställningsutrymmen och restaurang. Lösningarna är olika, men det gemensamma för danshus är centrerandet av olika funktioner och verksamhetsformer som resulterat till konstformens märkbara utveckling.

Enligt denna utredning kan det påvisas att bristen på övnings- och förevisningsutrymmen som uppfyller kraven, bromsar upp dansens möjligheter att nå upp till de övriga konstformernas nivå. Man kan på kort tid komma på tillfälliga lösningar angående träningsutrymmen. På längre sikt är det ändå nödvändigt i helhet att lösa frågan om dansutrymmen. Arbetsgruppens åsikt är, att man borde sträva till att danskonsten skulle erbjudas ett till endast dansen ägnade utrymmen, ett eget dansens hus. Dansens hus bringar utländska toppbesök till helsingforspubliken, ökar internationellt samarbete och uppbyggande av nätverk samt möjliggör utnyttjande av utländska finansierings-system.

Arbetsgruppen har granskat några områden mer detaljerat som lämpar sig för dansens hus. Utrymmen kunde placeras på ett annat område där ett från morgon till kväll fungerande konstinstitut skulle ge området betydligt mervärde.

Utrymmen bör i vilket fall som helst vara för publiken lätt tillgängliga med goda trafikförbindelser.

Arbetsgruppen anser att det skulle vara lönsamt att utrusta huset och dess scener med modern teknologi för att göra det till danskonstens internationella föregångare.

FOTO: ESA KYYRÖ – ECHOES

Förslag

- I För att nå en helhetslösning i dansens utrymmesfrågor, uppmanas centrala organisationer och experter inom dansbranschen att utarbeta ett förslag till sk. modell över administrationen och finansieringsplan i dansens hus. I förslaget bör internationella exempel och erfarenheterna från europeiska dansens hus tas i beaktande.
- II Som en tillfällig lösning till övningsutrymmesbristen, utreds vart man under året 2009 kan grunda för danskonstnärer en helhet på ca sex övningssalar, som uppfyller dansbranschens specialkrav. Hyresnivån får inte utgöra ett hinder för användningen av utrymmen.
- III Det grundas en arbetsgrupp, som åtminstone representeras av stadsplaneringskontoret, idrottsverket, kulturcentralen och fastighetskontoret, där det detaljerat ska klargöras placeringen av det nya konstinstitutet i stadsstrukturen.

Lähteet

Kirjallisuus ja artikkelit

Finnish dance research at the crossroads: Practical and theoretical challenges. Päivi K. Pakkanen & Aino Sarje (Eds.): Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2006. ISBN 952-5253-38-4.

Festivaalien Helsinki, (toim.) Silvanto Satu. Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat, Helsingin kaupungin tietokeskus ja kulttuuriasiainkeskus, Helsinki 2007.

Kulttuuria kunnissa. Kunnallinen kulttuuritoimi Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla vuosina 2000-2004. Merja Isotalo. Uudenmaan taidetoimikunta 2005.

Selvitys taiteilijatyötiloista Helsingissä, (toim.) Salin Anni. Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, Lasipalatsi, Helsinki 2007.

Taidealan koulutus ja työmarkkinat. Paula Karhunen – Kaija Rensujeff: Ammatillisen koulutuksen määrä ja valmistuneiden sijoittuminen. Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikön julkaisuja n:o 31. Taiteen keskustoimikunta. ISBN 952-5253-63-5. ISSN 1796-6612.

Taide ja kulttuuri hyvinvoinnin edistäjänä, Karikoski Mari, Koe! – lehti taiteen, kulttuurin ja ympäristön terveysvaikutuksista. Terveyttä kulttuurista –verkosto 2007-2008.

Taide keskellä elämää, 2007. Toim. Marjatta Bardy, Riikka Haapalainen, Merja Isotalo ja Pekka Korhonen. Nykyaikaisen taiteen museon julkaisuja 106/ 2007, Like.

Taiteilijan asema: raportti työstä ja tulonmuodostuksesta eri taiteenaloilla, Rensujeff Kaija. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja N:o 27,1. Taiteen keskustoimikunta. ISBN 9525253473, 9789525253474.

Taiteilijatalo Vuosaaressa, Silvanto, Satu. Tutkimuksia 2006/10, Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki.

Tanssin ja teatterin koulutuksesta työelämään, Karhunen Paula, kyselytutkimus ammatillisen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista, Helsinki: Taiteen keskustoimikunta, 2006.

Tuulahdus iholla – tanssi sosiaali-terveysalalla, Heimonen Kirsi, Koe! -lehti taiteen, kulttuurin ja ympäristön terveysvaikutuksista. Terveyttä kulttuurista –verkosto 2007-2008.

Yleisen kulttuuritoimen suuntaviivat 2000-luvulle Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kunnissa. Etelä-Suomen lääninhallitus/Milla Ohrankämmen 1999.

ZODIAK, Uuden tanssin tähden, toim. Raija Orala & Kimmo Takala. Otavan Kirjapaino Oy, LIKE, Keuruu 2007.

Zodiak, Ohjelmisto Programme 2.2007 syksy–talvi/autumn–winter

Internet-sivut

www.danceinfo.fi/tanssitilastot/

www.danceinfo.fi/hankkeet-ja-julkaisut/hankkeet/residenssiohjelma/

www.danceinfo.fi/files/info/tanssitait_vientistrategia.pdf

www.danceinfo.fi/opiskelu/

www.danceinfo.fi/files/info/strategia%202007%202012.pdf

www.euroopan.kulttuuriohjelma.eu

www.hel2.fi/tietokeskus/kaupunkitutkimus/Tutko/M0701.pdf

Helsingin kaupungin tutkimusohjelma 2007-2009, Helsingin kaupunginhallituksen päätös 18.9.2007

<http://heli.hel.fi/yhteisstrategiat,elinkeinostrategia>

www.hel.fi/wps/portal/Kulttuuriasiainkeskus

[www.hel.fi/Kunta- ja palvelurakennemuutostushanke 19.6.2007/ kaupunkiseutusuunnitelma](http://www.hel.fi/Kunta-ja-palvelurakennemuutostushanke19.6.2007/kaupunkiseutusuunnitelma)

[www.hel.fi/Palvelujen kehittäminen Helsingissä](http://www.hel.fi/Palvelujen-kehittaminen-Helsingissa)

Puitelain 10 §:n edellyttämä kunnan toimeenpanosuunnitelma ja selvitys 11.6.2007

[www.hel.fi/Helsingin seudun innovaatiostrategia \(2005\)](http://www.hel.fi/Helsingin-seudun-innovaatiostrategia(2005))

www.hel.fi/tietokeskus

www.hel.fi/wps/portal/Kulttuuriasiainkeskus

www.liikekieli.com/23.3.2006, Sari Lakso – Tiivistelmä STTL:n selvityksestä, joka kartoitti tanssi-taiteilijoiden asemaa 2004.

www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/?lang=fi

www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/avustukset

www.taiteenkeskustoimikunta.fi/default.asp?WCI=wciFrames&strlanguage_id=fi

www.tanssinaluekeskukset.fi/linkit.html

www.tanssiareena.fi/index_html

www.tanzhausnrw.de/

www.teatteri.org/info/tinfotiedote04-07.html – Teatterin Tiedotuskeskus Nro 4 / 24.1.2007

www.teatterikeskus.info/index.php?option=com_magazine&Itemid=1.
<http://www.tilojatanssille.net/historia.html>.

www.teme.fi/sttl/dhf/about.asp.

www.teme.fi/sttl/linkit_yht.htm

www.teme.fi/sttl/toiminta.htm

www.tilojatanssille.net/yhdistys.html

www.zodiak.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=32

Suulliset lähteet (Paneelikeskustelu 7.2.2008 / Kulttuuriasiainkeskus)

Iiris Autio / Tero Saarinen Company

Kaari Martin / Compania Kaari Martin

Alpo Aaltokoski / Nomadi-tuotanto

Satu Immonen / Tommi Kitti & Co

Jenni Kivelä / ja Kiltit Ihmiset

Sari Lakso / STTL ry, Tiloja tanssille ry

Marco Bjurström / Finnish Dance Organisation

Jyri Pulkkinen / TeaK/ opetusteatteri

Risto Nieminen / Helsingin Juhlaviikot

Raija Orala / Zodiak – Uuden tanssin keskus, Sivuaskel-festivaali

Aineistot

Asiakirja-aineisto

Asiantuntijavastaajat kyselyyn tanssitaiteen tilatarpeista joulukuu 2007-tammikuu 2008 (liite 1)

Aleksanterin teatteri -tuotantomalli (6.11.2001)/ Nomadi-tuotanto/Pirjetta Mulari

Elannon Leipätehdas- hankeselvitysmuistio 24.11.2000/Kiinteistöjohtaja Jaakko Kapanen, osuusliike Elanto.

Esityslista, Helsingin kaupunki, Kulttuuri- ja kirjastolautakunta, 11.12.2007, 11/2007.

Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskuksen strategiset linjaukset 2007–2011, Kulken tiedottajien kokous kesällä 2007.

Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto Päivi Lipposen ja muiden valtuutettujen valtuustoaloitteesta tanssitaiteen taidemuodon kehittämisestä pääkaupungissa, esityslistan asia n:o 4 (13.6.2007).

Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunta esittelylista ja päätös, esittelyn mukainen lausunto 21.11.2007.

Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan kulttuuritoimen talousarvioavustukset teatterilain piiriin kuuluville ammattiteattereille vuodelle 2008 (13.6.2007)

Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan kulttuuritoimen avustukset yhteisöille 15.1.2008.

Kansalaisadressi 16.4.1999 Alkki-rakennuksen puolesta/STTL ry.

Kulttuuriasiainkeskuksen tanssilaisuuudet ja harrastajien tanssikurssit 1.1.2007–21.11.2007.

Kulttuuriasiainkeskuksen tapahtuma- ja festivaalipoliittinen ohjelma, 2007.

Projekti Tanssimakasiini (6.11.2001)/Laura Frösen, Outi Järvinen-Overton, Johanna Seppänen

Päätökset 24.1.2007/Kulttuuriyhteisöt 2007. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunta.

Suomen Kansallisteatterin ja Aleksanterin teatterin välinen käyttösopimusluonnos 15.2.2000.

Suomen Tanssitaiteilijain Liitto ry:n työtilakysely 7.4.1999 (42 kpl vastanneita).

Suomen Tanssitaiteilijain Liitto ry:n tanssitaiteilijoiden tilahankkeisiin liittyvät asiakirjat 1998–2001. Talousarvioavustukset vuodelle 2008, Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus.

Tanssin Talo -työryhmän kirje 24.10.2007.

Tanssin Talo -työryhmän kokousmuistio 24.10.2007.

Tanssin Talo -ideasuunnitelma/ Arkkitehtitoimisto Alli Oy ja STTL ry (22.4.1999)

Tanssitaiteilijoiden kirje kulttuuri- ja kirjastolautakunnalle 1.6.2007.

Teattereiden ja orkestereiden valtionosuudet ja avustukset jaettu. OPM:n Tiedote 26-10-2007.

Tilaohjelma 20.3.2008, Pia Ilonen / Arkkitehtitoimisto Talli Oy.

Tiloja Tanssille ry:n taustatyöryhmän muistio 1.2.2000.

Tiloja Tanssille ry:n yhdistyssäännöt 18.12.2000.

Tiloja Tanssille –yhdistys asiakirja (5.11.1999) jossa 18 ryhmää, 8 koulua, 7 festivaalia, 7 muuta ryhmittymää.

Valtion tanssitaide-toimikunta/ Tiedote/Meddelande, Valtionavustukset tanssitaiteen produktioihin vuonna 2008.

Valtion tanssitaide-toimikunta, Tiedote/Meddelande, Tanssitaiteen taiteilija-apurahat 2008/Konstnärsstipendier för danskonst 2008.

Valtion tanssitaide-toimikunta/Tiedote/Meddelande, Valtionavustukset tanssikulttuurin edistämiseen ja strategiaohjelmaan vuonna 2008.

Valtion tanssitaide-toimikunta, Tiedote/Meddelande, Tanssitaiteen taiteilija-apurahat 2008.

Valtion tanssitaide-toimikunta/ Tiedote/Meddelande, Tanssitaiteen kohdeapurahat 2008.

Valtuutettu Päivi Lipposen ja 15 muun valtuutetun aloite 28.3.2007 tanssitaiteen kehittämisestä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi 12, Khs 2007-837/459.

Vuoden 2007 suunnitelmat ja toteutuneet tapahtumat 1.1.–31.12.2007. Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus.

Yhteistyösopimus 13.6.2007/Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus (Marianna Kajantie) ja Into Liikkeessä ry/Tero Saarinen Company (Iris Autio).

Liitteet

Liite 1. Asiantuntijavastaajat kyselyyn tanssitaiteen tilatarpeista joulukuu 2007–tammikuu 2008

Tanssikoulut

Helsingin Tanssiopisto / Kirsi Arajärvi
Masrah ry / El Hosseney Dance / Tuija Rinne
Stepup Show School / Maria Barrios
Tanssistudio Footlight / Taina Schorin-Keltto
Tanssikoulu Blue Flamenco / Anja Loikala
Tanssikoulu Tanssin Maaailma Ketonen / Heikki Ketonen
Tanssistudio Sahrami / Sirke Seppänen
Espoon Tanssiopisto / Taina Huovila-Währn
Simo Kellokumpu Company / Erno Ovaska
TeaK / Opetusteatteri / Jyri Pulkkinen
Suomen Kansallisoopperan balettioppilaitos / Alminsali / Hannele Niiranen

Festivaalit ja tapahtumat

Helsingin Juhlaviikot / Niki Matheson
Feet Beat Tap Festival / Sofi Kyrklund
Liikkeellä marraskuussa / Ari Tenhula
URB / Jonna Stranberg
SADE- Helsingin katutanssifestivaali / Topi Tateishi

Tanssiryhmät

Tanssiteatteri Hurjaruuth / Arja Pettersson
Tero Saarinen Company / Iris Autio
As2wrists Dance Company / Minna Tuovinen
Canela
Feet Beat Dance Ensemble / Sofi Kyrklund
Tanssiryhmä Gruppen Fyra / Pia Tavela (Liski)
Ismo Dance Company / Ismo-Pekka Heikinheimo
K&C Kekäläinen & Company / Sanna Kekäläinen
Koko Teatteri / Isabel Gonzalez
M.A.D. Tanssimaisterit / Kati Kallio
Nomadi-tuotanto / Alpo Aaltokoski

Karttunen Kollektiv / Jyrki Karttunen
Tommi Kitti & Co / Satu Immonen
Tiloja Tanssille ry / Sari Lakso
Jenni ja Kiltit ihmiset / Jenni Kivelä
Arja Tiili ja Pain Productions / Arja Tiili
Compania Kaari Martin / Kaari Martin

Tilat ja tuottajat

Aleksanterin teatteri / Reima Jokinen
Kaapelitehdas / Stuba Nikula
Kiasma-teatteri / Jonna Strandberg
Ateneum-sali / Mika Väyrynen

Tilastot

Liite 2. Kotimaisten tanssiteattereiden ja -ryhmien esityskerrat ja katsojat 2006

Teatteri	Kanta-esitysten lkm.	Esityskerrat	Osuus esityksistä %	Myydyt liput	Vierailu-esitysten lkm.	Ilmais-esitykset lkm.	Katsojat yhteensä	Osuus katsojista %
Suuret teatterit	16	131	5,2%	79 587			87 610	18,8%
Suomen Kansallisbaletti	14	99		75 369	0	3	82 479	
Helsinki Dance Company	2	32		4 218	4	0	5 131	
VOS-tanssiteatterit	52	1 340	53,2%	244 759			258 554	55,4%
Aurinkobaletti	6	97		10 967	39	1	15 505	
Tanssiteatteri Eri	5	139		23 006	14	0	23 299	
JoJo Oulun tanssin keskus 1)	5	32		1 625	31	0	2 773	
Rimpparemmi	3	152		66 117	0	0	66 117	
Tanssiteatteri Minimi	4	117		17 270	0	0	17 270	
Tanssiteatteri Mobita/Dansco 1), 2)	4	98		9 626	6	4	11 397	
Tanssiteatteri Raatikko	5	302		34 401	0	0	34 401	
Tanssiteatteri Hurjaruuth	5	154		40 237	18	0	43 624	
Tanssiteatteri Rollo	1	72		11 032	22	0	11 990	
Tero Saarinen Company	0	38		19 551	0	0	20 194	
Zodiak - Uuden tanssin keskus 1)	14	139		10 927	22	4	12 747	
Vapaat tanssiryhmät	78	650	25,8 %	93 424			96 960	20,8 %
As2wrists	1	7		265	0	0	294	
Dis Tanz	2	44		2 210	0	0	2 210	
Glims&Gloms Dance Company 1)	2	22		2 595	0	2	3 404	
P.D.C. Pori Dance Company	7	52		14 096	0	3	14 622	
Pikini Meri	6	37		1 261	0	1	1 489	
Tanssiteatteri Wimme	5	24		2 825	0	2	2 895	
Tanssiteatteri Kaie	2	1		100	0	1	800	
Tanssiteatteri Tanssiboxi	1	11		1 544	0	1	1 760	
Route 1)	6	104		12 963	1	0	13 040	
Simo Kellokumpu Co. 1)	1	8		1 231	0	0	1 231	
Compañia Kaari Martin	2	11		4 769	0	0	4 769	
Kekäläinen & Company	4	33		1 498	0	2	1 699	
Gruppen Fyra 1)	16	58		10 578	0	0	10 578	
Ismo Dance Co	3	21		3 193	11	0	3 909	
KokoTeatteri	2	8		366	15	0	1 072	
Liisa Pentti + CO 1)	1	16		896	0	0	1 025	
Nomadi-tuotanto 1)	3	58		7 702	0	0	7 916	
M.A.D. Tanssimaisterit 1)	4	13		537	0	0	635	
Myrskyryhmä	1	34		1 441	0	0	1 441	
Feet Beat Tap Ensemble	1	8		1 578	0	0	1 578	
Canela	1	9		865	0	0	868	
Tanssiryhmä Tsuumi 1)	4	62		12 841	0	0	12 842	
Tanssiryhmä Täpinä 1)	2	10		833	0	0	833	
Tommi Kitti & Co 1)	1	23		8 365	0	0	8 365	
Yksittäisten koreografien teokset	78	397	15,8%	20 705	0	11	23 592	5,1%
Vähennys yht.tuotannoista ja kesk. vier.	-4	-45		-5 211		-1	-8 232	
YHTEENSÄ 3)	220	2 473	100%	433 264	183	34	458 484	100%

1) Lukuihin sisältyy yhteistuotantoja

2) Lisäksi 2 es., 2066 kats. Suomen Kansallisoopperan esityksissä.

3) Kokonaisluvuissa on huomioitu yhteistuotannoista ja keskinäisistä vierailuista syntyvät päällekkäisyydet.

Tanssin aluekeskusten toiminta näkyy toista vuotta erittelytaulukossa. Aluekeskusten tilastot osoittavat selvästi niiden toiminnan vahvistumisen. Vuonna 2006 aluekeskukset osallistuivat 61 kantaesityksen tuottamiseen, kun vuoden 2005 luku oli 31. Aluekeskukset tukivat yhteensä 444 esitystä (vuonna 2005 230 es.). Katsojia näillä esityksillä oli 45 392 (24 279 vuonna 2005). Kokonaistilastossa esitykset ja katsojat on tilastoitu tanssiryhmien tai koreografien kohdalle.

Liite 3. Tanssin aluekeskusten esitykset ja katsojat 2006 ¹⁾

Aluekeskus	Kanta-esitysten lukumäärä	Esityskerrat	Myydyt liput	Ilmais-esitykset (kpl)	Vierailues.	Katsojat yhteensä
Läntinen tanssin aluekeskus	14	115	4 787	1	4	5 586
Pohjoinen tanssin aluekeskus	14	87	12 292	1	26	14 344
Sisä-Suomen tanssin aluekeskus	21	120	9 564	5	30	15 223
Tanssin aluekeskus Helsinki	5	88	7 053	1	0	7 910
Tanssin aluekeskus Kuopio	7	34	2 603	0	20	3 703
<i>vähennys kesk. vierailuista</i>						-1 374
YHTEENSÄ	61	444	36 299	8	80	45 392

¹⁾ Taulukko kertoo aluekeskusten osuuden kokonaisesitys- ja -katsojamääristä.

Liite 4. Helsingiläiset tanssivierailut ulkomailta 2006

	Esityskerrat		Katsojat	
Tanssiteatteri Hurjaruuth		6		6 600
Italia (Rooma)	2		6 000	
Romania (Bukarest)	2		400	
Ruotsi (Västerås)	2		200	
Tero Saarinen Company		30		17 371
Etelä-Korea (Seoul)	2		1 340	
Kanada (Toronto, Ottawa)	6		2 768	
Ranska (Pariisi)	2		430	
Saksa (Berliini, Hamburg)	5		4 451	
Sveitsi (Lausanne)	1		650	
USA (Becket, Pittsburgh, New York)	14		7 732	
Zodiak – Uuden tanssin keskus		10		1 883
Englanti (Lontoo)	1		48	
Italia (Pesaro)	1		20	
Mosambik (Maputo)	1		400	
Nicaragua (Managua)	1		120	
Ranska (Pariisi)	2		510	
Saksa (Potsdam, Düsseldorf)	4		785	
Compañía Kaari Martin		4		2 550
Espanja (Madrid)	4		2550	
Gruppen Fyra		2		200
Venäjä (Pietari, Petroskoi)	2		200	
Feet Beat Tap Ensemble		3		1 098
Latvia (Riika)	1		700	
USA (New York)	2		398	
Ismo Dance Co		1		150
Ruotsi (Vara)	1		150	
Kekäläinen & Company		1		610
Puola (Lublin)	1		610	
Liisa Pentti + Co.		3		402
Saksa (Dortmund)	1		202	
Venäjä (Pietari)	2		200	
M.A.D. Tanssimaisterit		3		75
Saksa (Düsseldorf)	3		75	
Nomadi-tuotanto		19		3 359
Englanti (Newcastle, Lontoo)	3		623	
Etelä-Korea (Seoul)	2		236	
Nicaragua (Managua)	2		205	
Norja (Oslo)	2		232	

...jatkoa edelliseltä sivulta

	Esityskerrat		Katsojat	
Puola (Poznan)	1		200	
Ranska (Avignon)	1		220	
Saksa (Düsseldorf, Ludwigsburg)	3		1 070	
Tanska (Århus)	5		573	
Simo Kellokumpu Company		4		1 077
Englanti (Lontoo)	1		277	
Italia (Bassano del Grappa)	1		300	
Sveitsi (Lausanne)	2		500	
Tommi Kitti & Co		16		4 382
Belgia (Bryssel)	1		687	
Etelä-Korea (Seoul)	1		200	
Japani (Tokio)	1		200	
Liettua (Vilna)	1		357	
Norja (Bodo)	1		336	
Ruotsi (kiertue)	11		2 602	
Hanna Brotherus		4		205
Norja (Trondheim)	1		80	
Ranska (Pariisi)	2		65	
Unkari (Kaposvar)	1		60	
Vera Ortiz Favela		1		68
Viro (Tallinna)	1		68	

Tilasto ei anna täysin kattavaa kuvaa helsinkiläisten tanssitaiteilijoiden ulkomaisista vierailuista, sillä luvuista puuttuvat koreografien ulkomaisille tanssiryhmille tekemät teokset.

Kuvat

Kuvat ovat muun muassa tanssin verkkolehti Liikekieli.comin Vuoden tanssikuva 2008 -kilpailun satoa.

JARKKO ANTIKAINEN – *Tiellä tähtiin*, www.ananas-tuotanto.com | 17

MIKKO HELIN – *Flamenco-ilta 2* | 52

JUSSI HELLSTEN – *Flow-festivaali* | 21, 49

ILKKA KALLIO/ANNE JOUHTINEN/CRA-Company – *Veden loitsu* | 18

MIRKA KLEEMOLA – *Huuto* | 22

ESA KYRÖ – *Echoes* | 58

KIM LAINE – *Anttoni ja Kia, Rumba* | 56

MAURI LEHTOVIRTA – *Samba* | 17

PIRJO LEMPEÄ – *Circulus femineus 2* | 51

MILLA MOILANEN – *Taikuri* | 52

PEKKA MÄKINEN – *Kaamos* | 9

PATRIK RASTENBERGER – *Choreo/Cut/Graphic 2007* | 13

SAKARI REITAMO – *Ristiriita* | 6

HANNELE ROMPPANEN – *Archimage* | 54

KARI SAARINEN – *Sirjanis* | 28

HELI SORJONEN – *Fur* | 38

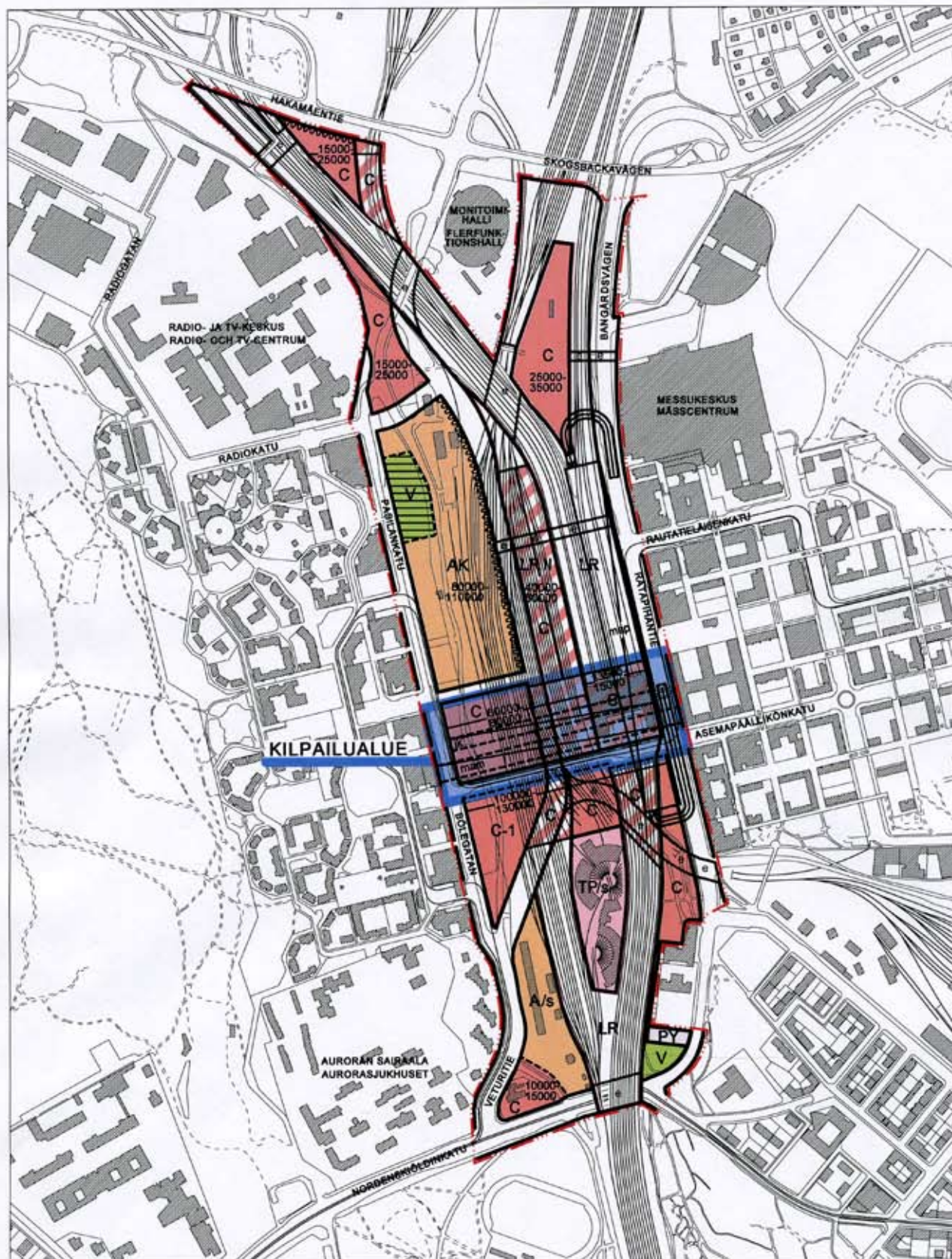
RIIKKA SUNDQVIST – *News 2* | 10

JASKA TEMISEVÄ – *Värikästä* | 37

HEIKKI TYYNYSNIEMI – *Tanssi 3* | 32

HEIDI UTELA – *Viiva* | 52

Taivallahden kasarmi/Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto | 42

KAUPUNKISUUNNITELUVIRASTO
ASEMAKAAVAOSASTO
PASILA-PROJEKTI

31.1.2008

KESKI-PASILA
KILPAILUALUE

1:8000

